Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21-ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 250 (5343).

25 ДЕКАБРЬ ЧОРШАНБА

1974 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ ОЧИЛДИ

24 декабрь эрталаб соат 10 да катта Кремль саройида саккизинчи чақириқ РСФСР Олий Советининг саккизинчи сессияси очилди.

Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев ўртоқларни депутатлар ва меҳмонлар ўринларидан туриб давомли, гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Сессияни Россия Федерацияси Олий Советининг Раиси депутат В. А. Котельников очди.

Сессия муҳокамасига РСФСР 1975 йилги халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани тўғрисидаги, РСФСРнинг 1975 йилги давлат бюджети ва РСФСРнинг 1973 йилги давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги, РСФСР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш ҳақидаги масалалар қўйилган.

(ТАСС).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида
ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

24 декабрда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг XVI пленуми бўлди. Пленумга район ва шаҳар партия комитетларининг биринчи секретарлари, область партия комитетларининг қишлоқ хўжалиги масалалари билан шуғулланувчи секретарлари ва область ижроия комитетлари раисларининг қишлоқ хўжалиги масалалари билан шуғулланувчи ўринбосарлари таклиф қилинди.

Пленум «Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилга мўлжалланган давлат плани тўғрисида» Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани Раиси ўртоқ Қ. Аҳмедовнинг ва «Ўзбекистон ССРнинг 1975 йилги давлат бюджети тўғрисида» Ўзбекистон ССР молия министри ўртоқ В. Муродхўжаевнинг докладларини тинглади.

Музокараларда Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов, Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғойибов, Ўзбекистон ССР озиқ-овқат саноати министри В. С. Содиқов, Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудин, Андижон машинасозлик заводининг ишчиси В. И. Тимохин, Ўзбекистон ССР совхозлар министри Е. Т. Тасанбоев, Чирчиқ электр химия комбинатининг директори В. Қодиров ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Пленум «Ишлаб чиқаришни концентрациялаш, ихтисослаштириш ва хўжаликлараро кооперациялаш негизида чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ И. Р. Қурбоновнинг докладини ҳам тинглади.

Ана шу масалани муҳокама қилишда Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов, Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари В. А. Хайдуров, Андижон область ижроия комитетининг раиси Ж. Х. Хасанов, Самарқанд область ижроия комитетининг раиси С. Х. Хамроқулов, Бухоро область партия комитетининг иккинчи секретари В. Н. Петров, Фарғона область партия комитетининг секретари О. Алихонов ўртоқлар қатнашдилар.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов катта нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

Пленум ташкилий масалани кўриб чиқди. М. Я. Буреш бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан пленум уни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети сув хўжалиги бўлими мудири вазифасидан озод этди. В. И. Сускин Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети сув хўжалиги бўлимининг мудири, И. К. Хусниддинов — савдо-план ва молия органлари бўлимининг мудири, А. А. Тўраев — маданият бўлимининг мудири қилиб тасдиқланди.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XVI ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1975 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1975 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ЛОЙИҲАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилга мўлжалланган давлат плани ва Ўзбекистон ССРнинг 1975 йилги давлат бюджети лойиҳалари асосан маъқуллансин ва бу лойиҳалар Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессияси муҳокамасига тақдим этилсин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Министрлар Совети, область, шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, совет органлари, министрликлар ва идоралар 1974 йил декабрь Пленуми қарорига, КПСС Марказий Комитети қарорларига ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг партия иқтисодий сиёсати масалалари хусусида сўзлаган нутқларига амал қилиб, халқ хўжалигининг барча тармоқларида 1975 йил ва умуман тўққизинчи беш йиллик давлат плани топшириқларини муваффақиятли бажаришга қаратилган амалий тадбирларни кўрсинлар.

Партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларининг, министрликлар, идоралар ва ишлаб чиқариш коллективларининг куч-ғайрати ишлаб чиқариш самарадорлигини бутун чоралар билан оширишга, техника тараққиётини жадаллаштиришга, меҳнат унумдорлигини ўстиришга, янги ишлаб чиқариш қувватларини тезроқ ишга туширишга ва мавжуд қувватлардан яхшироқ фойдаланишга, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш билан айни бир вақтда материаллар ва меҳнат сарфини камайтириш учун барча резервларни ишга солишга қаратишлари керак.

Социалистик мусобақа кенг авж олдирилсин, беш йилликнинг якунловчи йили планида кўзда тутилган кўрсаткичларга муддатидан илгари эришиш учун курашда республика партия ташкилотлари, коммунистлари, барча меҳнаткашлари сафарбар этилсин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XVI ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ КОНЦЕНТРАЦИЯЛАШ, ИХТИСОСЛАШТИРИШ ВА ХЎЖАЛИКЛАРАРО КООПЕРАЦИЯЛАШ НЕГИЗИДА ЧОРВАЧИЛИКНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Й. Р. Қурбоновнинг «Ишлаб чиқаришни концентрациялаш, ихтисослаштириш ва хўжаликлараро кооперациялаш негизида чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида»ги докладини тинглаб ҳамда муҳокама қилиб, шуни таъкидлайдики, партия XXIV съезди қарорларига биноан, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг пахтакор республикалар партия-хўжалик активида чорвачилик маҳсулотларини жойларда етиштириш ҳисобига аҳолини ана шу маҳсулотлар билан тўлароқ таъминлаш борасида республика олдига қўйган вазифасини бажара бориб, республикада чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасида анчагина иш қилинди.

Бу йил гўшт етиштириш 1970 йилдагига нисбатан 1,3 баравар, сут етиштириш 1,5 баравар, тухум етиштириш 2 баравар кўпайди, ҳар бир бош соғин сигирдан сут соғиб олиш 700 килограмм ёки 56 процент ортди, давлатга сотилган ҳар бир бош қорамолнинг ўртача вазни 75 килограмм ёки 28 процент кўпайди. Товуқларнинг тухум қилиши 22 процент ўсди. Чорвачилик маҳсулоти сотиш халқ хўжалиги планлари анча ортиғи билан бажарилди.

Республикадаги колхозлар билан совхозлар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IV пленуми ишлаб чиққан тадбирларни изчиллик билан амалга ошира бориб, чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашда анчагина ютуқларга эришдилар. Бедапоя майдонлари 70 минг гектар ёки 1,2 баравар, дон учун экиладиган маккажўхоризорлар 113 минг гектар ёки 4,7 баравар кенгайди, озуқабоп экинларнинг ҳосилдорлиги ортди.

Республикада қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ихтисослаштириш ва концентрациялашнинг амалга оширилиши бу юксак натижаларни қўлга киритишга ёрдам берди. 1458 та колхоз ва совхоздан 1082 таси пахта етиштириш, 22 таси шоли етиштириш, 144 таси сабзавот, картошка, мева ва узум етиштириш бўйича ихтисослаштирилган бўлиб, улар асосий тармоқларни ривожлантира бориб ва ўзлари етиштираётган ем-хашакдан фойдаланиб, ана шу хўжаликларнинг қарийб ҳаммаси сут, гўшт, ва пилла етиштирмоқда. Чорвачилик совхозларини ихтисослаштиришнинг юксак даражасига эришилди. Концентрациялаш натижасида 85 та қўйчилик совхози, гўштга мол боқиладиган ва қорамоллар сўқимга боқиладиган 55 та совхоз, 22 та паррандачилик совхози барпо этилди. Чўчқачилик, йилқичилик, асаларичилик ва бошқа тармоқлар бўйича ихтисослаштирилган совхозлар бор.

Кооперация негизида, пайчи колхозларнинг пул, моддий ва меҳнат ресурсларини бирлаштириш йўли билан 80 та колхозлараро бўрдоқичилик пунктлари барпо этилди ва улар муваффақиятли ишлаб турибди. «Узколхозстрой» республика бирлашмасига кирадиган колхозлараро қурилиш ташкилотлари кенг ривож топди.

Пленум шу билан бирга ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш, концентрациялашни ривожлантириш ва чорвачиликни саноат негизига кўчириш ҳали етарли даражада қатъият билан амалга оширилмаётир. Бу соҳадаги суръат суст ҳамда у чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни жадал юксалтириш талабларига жавоб бермайди, деб ҳисоблайди. Бир қанча областларда, кўпгина районларда гўшт, сут, тухум ва бошқа маҳсулотларни кўпайтириш суръатларининг пастлиги сабабларидан бири ана шудир. Подаларни ўзидан кўпайтиришда катта камчиликлар бор, сигирларнинг ва урғочи молларнинг қисир қолишига йўл қўйилмоқда, ёш чорва моллар кўнгилдагидек парвариш қилинмаётир, моллар туёғи ва паррандалар секин кўпаймоқда, уларнинг маҳсулдорлиги паст. Суғориладиган ерларда алмашлаб экишни жорий қилиш, озуқабоп экин майдонларини кенгайтириб, ана шу экинларнинг ҳосилдорлигини ошириш, шунингдек такрор экин экиладиган майдонларни, қишки экин ҳамда оралиқ экин экиладиган майдонларни кенгайтириш ҳисобига ем-хашак етиштиришни кўпайтириш учун бор бўлган жуда катта имкониятлардан ҳали яхши фойдаланилмаётир. Кўпгина колхозлар ва совхозларда сифатсиз озуқа етиштирилмоқда. Бу озуқаларнинг таркибида молни тўқ тутадиган оқсил моддаси етишмайди. Ем-хашак тайёрлаш ҳамда ундан фойдаланишда прогрессив технология ҳали ҳамма ерда етарли қўлланилаётир деб бўлмайди.

Етиштирилаётган чорвачилик маҳсулотининг сифатини яхшилашга, меҳнат сарфини камайтиришга, ем-хашак етиштириш учун кетадиган меҳнат, маблағ сарфини камайтиришга етарли эътибор берилмаётир.

Кўпгина колхозлар, совхозлар ва колхозлараро корхоналарда ихтисослаштиришнинг афзалликларидан, моддий-техника ва меҳнат ресурсларидан, ердан етарли фойдаланилмаётир. Улар ўз ишларини техника билан қуролланиш борасида эришилган даражани ҳисобга олган ҳолда қайта қурганлари йўқ, меҳнатга ҳақ тўлаш ва уни ташкил этишни такомиллаштирмаётирлар. Эскириб кетган иш нормалари, ем-хашак, хом ашё ва материалларни сарфлаш нормаларидан фойдаланиб келмоқдалар. Ана шу айтиб ўтилган ва бошқа камчиликлар натижасида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва концентрациялаш борасида амалга оширилаётган иш ҳамма жойда ҳам ҳали маҳсулот етиштиришни анча кўпайтириш ва чорвачилик маҳсулоти сифатини ошириш, меҳнат унумдорлигини ўстириш имкониятини бермаётир.

Лойиҳа институтлари ихтисослаштирилган чорвачилик корхоналарини лойиҳалашда хатоликларга ва камчиликларга йўл қўймоқдалар. Ихтисослаштирилган чорвачилик корхоналари техника-иқтисодий жиҳатдан етарли даражада асосланган ҳолда жойлаштирилмаётир, улар хўжаликларнинг оптимал ҳажмига тўғри келмайди. Кўп ҳолларда чорвачилик комплекслари ва паррандачилик фабрикаларини лойиҳалаштириш ҳамда қуриш пайтида ўз ем-хашак базасини вужудга келтиришга тегишли даражада эътибор берилмаётир. Кўпинча эскириб кетган технология, кам унумли ускуналар ўрнатилади. Сув таъминоти коммуникациялари, электр таъминоти, канализация, йўл шохобчалари чўзилиб кетади. Шунингдек, ишлаб чиқариш заруратига эга бўлмаган объектлар қуриладики, бу чорвачилик комплекслари ва паррандачилик фабрикалари қийматини анча ошириб юборади.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги, Қурилиш министрлиги, «Узколхозстрой», «Главсредазирсовхозстрой» ҳамда бошқа пудратчи қурилиш ташкилотлари кўпгина объектларда қурилиш муддатларини ҳамда уларни ишга тушириш муддатларини чўзиб юбормоқдалар. Енгил мукаммал йиғма прогрессив қурилиш конструкциялари тайёрлаш учун ишлаб чиқариш базасини кўнгилдагидек ривожлантирмаётирлар.

Ўзбекистон ССР совхозлар, қишлоқ хўжалиги, озиқ-овқат саноати министрликлари кўпгина қурилишларда асоссиз равишда капитал маблағларининг сочиб юборилишига йўл қўймоқдалар, фермаларни реконструкция қилиш ҳамда ихтисослаштирилган чорвачилик корхоналари ва паррандачилик фабрикаларини кенгайтиришга кам эътибор бермоқдалар.

План, молия ва хўжалик органлари колхозларнинг кредитлари ва маблағлари ҳисобига кооперативлаштирилган чорвачилик корхоналарини қуришни ривожлантириш билан боғлиқ масалаларни ҳамиша ҳам оператив ҳал этаётирлар, деб бўлмайди, янги комплексларни комплектлашда ва реконструкция қилинаётган фермаларни ускуналар ва материаллар билан таъминлашда жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Чорвачиликни ва ем-хашак етиштиришни саноат негизида ривожлантириш проблемаларига доир илмий-тадқиқотлар ҳозирги замон талабларидан орқада қолмоқда, янги прогрессив технологияни, машина-ускуналарни яратиш билан боғлиқ масалалар сусткашлик билан ҳал қилинмоқда, ихтисослаштирилган чорвачилик корхоналарида ишлайдиган мутахассис технологлар ва малакали ишчи кадрлар тайёрлашда жиддий қолоқликка йўл қўйилмоқда.

Айрим область ва район партия комитетлари партиянинг ишлаб чиқаришни хўжаликлараро кооперация негизида ихтисослаштириш ва концентрациялашни ривожлантириш тўғрисидаги йўл-йўриқларини етарли даражада астойдил амалга оширмоқдалар, деб бўлмайди, жамоат ишлаб чиқаришининг самарадорлигини ошириш учун раҳбарларга ва мутахассисларга нисбатан тегишли даражада талабчанлик қилмаётирлар, бу ишда касаба союз ва комсомол ташкилотларининг фаол иштирок этишига эришганлари йўқ, КПССнинг аграр сиёсатини колхозчилар ва совхоз ишчилари ўртасида етарли даражада пропаганда қилинишини таъминламадилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Пленуми қарор қилади:

1. Ишлаб чиқаришни концентрациялаш, ихтисослаштириш ва хўжаликлараро кооперациялаш негизида чорвачиликни бутун чоралар билан янада ривожлантириш партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон ССР Госплани министрликлар ва идораларнинг, область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари билан биргаликда ишлаб чиққан «1975—1980 йилларда Ўзбекистон ССРда концентрациялаш, ихтисослаштириш ва кооперациялаш негизида чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари ҳамда чорвачилик комплекслари ва паррандачилик фабрикаларини лойиҳалаштириш ва қуришни яхшилаш чоралари тўғрисида»ги тадбирлари маъқуллансин.

2. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советига, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги, совхозлар, озиқ-овқат саноати министрликларига, «Главсредазирсовхозстрой»га, область, шаҳар, район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область, шаҳар ва район ижроия комитетларига, бошланғич партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларига белгиланган тадбирларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш борасида қишлоқда ташкилий ва оммавий-сиёсий ишни кучайтириш топширилсин.

Шунга эришиш зарурки, пахтакор колхозлар ва совхозларда нуқул сут берадиган чорвачилик ривожлантирилсин, наслга қолдирилган ёш молларни боқиш, ўстириш ва ортиқча ёш чорва молларни ҳамда гўштга топшириладиган ҳамма чорва молларни боқиш эса хўжаликлараро негизда ихтисослаштирилган хўжаликларда ёки саноат негизида давлат чорвачилик комплексларида амалга оширилсин.

План ва хўжалик органларининг ишини шундай йўлга қўйиш кераккки, токи чорвачиликни ихтисослаштиришни ҳамда мол гўшти, чўчқа гўшти, тухум етиштиришни саноат негизига ўтказиш, ғунажинларни боқиб ўстиришни, ихтисослаштирилган комплекслар барпо этишни, хўжаликлараро озуқа тайёрлайдиган йирик заводлар ва цехларда тўла рационли озуқа ишлаб чиқаришга ўтишни асосан 1980 йилга қадар тугаллаш мумкин бўлсин.

Ана шу негизда чорвачилик маҳсулоти етиштиришни тўхтовсиз ўстириш таъминлансин ва 1980 йилга қадар гўшт етиштириш 1973 йилдагига нисбатан 2,2 баравар, сут етиштириш 2,9 баравар, тухум етиштириш 3,4 баравар кўпайтирилсин.

Чорвачиликни ривожлантиришда, озуқа етиштириш ва ундан фойдаланишда мавжуд камчиликлар тугатилсин. Бор бўлган комплекслар чорвачилик фермалари ва хўжаликлараро корхоналарнинг иши мўлжалланган тадбирларга биноан такомиллаштирилсин, янги комплекслар барпо этилсин, мавжуд чорвачилик фермалари, паррандачилик фабрикаларини реконструкция қилиш ва кенгайтириш кенг йўлга қўйилсин, ердан, техника воситалари ва асбоб-ускуналардан, меҳнат ресурсларидан ҳамма жойда юқори самарали фойдаланилиши таъминлансин, маҳсулот етиштиришнинг кескин даражада кўпайтирилишига эришилсин, хўжаликлараро ихтисослаштирилган хўжаликларда планлаштирилаётган қувватлар фойдаланишга топширилгунча ва тўла ўзлаштирилгунча колхозлар ҳамда совхозларнинг мавжуд базасида маҳсулот етиштиришнинг тўхтатиб қўйилишига йўл қўйилмасин.

Госпланга, министрликлар ва идораларга 1975—1980 йиллар мобайнида чорвачилик комплекслари, паррандачилик фабрикалари ва озуқа ишлаб чиқарадиган корхоналар капитал қурилиши соҳасида мўлжалланган тадбирлар программасини таъминлаш учун тегишли капитал маблағларни ажратиш, ана шу мақсадларда колхоз-совхоз маблағларидан кенг фойдаланишни ҳисобга олган ҳолда зарур ускуналар ва махсус материалларни ажратиб беришни планлаштириш топширилсин. Тегишли министрликларда қурилиш индустрияси базасини ривожлантириш кўзда тутилсин.

Капитал харажатлар планларини тузиш пайтида маблағларнинг кўпдан кўп қурилишларга сочиб юборилишига йўл қўйилмасин. Капитал маблағларнинг ҳажмини планлаштириш ҳамда қувватларни ишга тушириш қурилиш муддати нормаларига қатъий риоя қилинган ҳолда амалга оширилсин.

1976—1980 йилларда қурилиши ва реконструкция қилиниши керак бўлган давлат ва хўжаликлараро чорвачилик комплекслари ва паррандачилик фабрикаларини жойлаштириш схемаларини ишлаб чиқиш 1975 йилнинг биринчи кварталида тамомлансин. Чорвачилик ва паррандачилик маҳсулотларини етиштириш фермаларда саноат негизига кўчирилиши муносабати билан мавжуд фермаларни реконструкция қилишга алоҳида эътибор берилсин. Коммуникацияларга ва аҳоли яшайдиган посёлкаларни қуришга кетадиган харажатларни камайтиришга эришиш учун мавжуд хўжаликларнинг территориясида янги объектларни жойлаштириш имкониятларидан кенг фойдаланилсин.

3. Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министрлигига, совхозлар министрлигига, озиқ-овқат саноати министрлигига, «Главсредазирсовхозстрой»га, «Узгипрозем», «Узгипросельстрой», «Узгипросельхоз», «Узмежколхозпроект», «Средазгипроцелинстрой» лойиҳалаш институтларига чорвачилик комплекслари, паррандачилик фабрикалари ва озуқа цехлари қурилишида, шунингдек фермалар ва фабрикаларни қайта жиҳозлаш ва реконструкция қилишда лойиҳа смета ҳужжатларини ишлаб чиқишни яхшилаш топширилсин. Бунда ўз озуқа базасини вужудга келтириш, қурилишни нормативда кўрсатилган муддатларда юксак техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар даражасида амалга ошириш ҳамда уларни маҳсулот бирлигига энг кам меҳнат харажатлари билан ишга тушириш имкониятини берадиган қурилиш, планлаштириш ва технология ечимларини қўллаш кўзда тутилсин. Чорвачилик объектларини қуришда енгил конструкциялар кенг қўллансин.

4. «Узсельхозтехника» бирлашмасига комплектлаштирилувчи чорвачилик комплекслари, омухта ем заводлари, фермалар ва паррандачилик фабрикаларини, шу жумладан, ишлаб чиқариш объектларини қуриш билан боғлиқ бўлган уй-жой, коммунал ва маданий-маиший объектларни ишга тушириш имкониятини берадиган миқдорда ва белгиланган муддатларда моддий-техника ресурсларини буюртмачиларга етказиб берилишини таъминлаш юзасидан ташкилотчилик ишининг даражасини ошириш топширилсин.

5. Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига, «Узглавводстрой»га, «Главсредазирсовхозстрой»га чорвачилик комплексларини қуриб битказгунга қадар уларда мустаҳкам озуқа базаси вужудга келтириш учун чорвачилик комплекслари ҳузуридаги ерларни ўз вақтида ўзлаштириш ва ишга туширишни, маданий яйловлар бўлишини таъминлаш вазифаси топширилсин.

6. Ўзбекистон ССР Госплани, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги, совхозлар, озиқ-овқат саноати, мелиорация ва сув хўжалиги министрликлари, «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети меҳнат ресурсларидан фойдаланиш, ҳунар-техника таълими давлат комитетлари, область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари олий ва ўрта малакали мутахассисларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш конкрет тадбирларини ишлаб чиқсинлар ва амалга оширсинлар.

Институтлар ва техникумлар, ҳунар-техника билим юртлари, умумий таълим мактаблари ва илғор чорвачилик корхоналарининг ўқув базасидан фойдаланиб, оммавий касбдаги кадрларни тайёрлаш ва малакасини ошириш ташкил қилинсин, комплекслар, фермалар, паррандачилик фабрикалари, колхозлараро корхоналарнинг шу кадрларга бўлган талаб-эҳтиёжи тўла таъминлансин.

7. Колхозлараро кооперациянинг ривож топганлиги муносабати билан хўжаликлараро чорвачилик корхоналарига раҳбарлик қилувчи республика бирлашмаси — «Узколхозживпром»ни тузиш зарур деб ҳисоблансин.

Давлат чорвачилик комплексларини ҳамда ихтисослаштирилган гўшт ва сутчилик совхозларини бошқаришни яхшилаш мақсадида «Узживпром»га, «Узптицепром»га ўхшаш ўз мустақил баланси, ўз материал-техника воситалари бўлган ҳуқуқлар берилсин.

Республикада наслчилик иши бўйича илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасини ва паррандачилик бўйича территориал бирлашмалар тузиш зарур деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон ССР Госпланига, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги, совхозлар, молия министрликларига ана шу масалалар юзасидан икки ой муддат ичида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советига таклифлар киритиш топширилсин.

8. Область ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ихтисослаштириш, концентрациялаш ва хўжаликлараро кооперациялаш негизида чорвачиликни янада ривожлантиришни назарда тутиб, қишлоқда ташкилотчилик ва сиёсий ишларнинг структураси, услуби ва методларини такомиллаштирсинлар, коммунистларни жой-жойига қўйишни яхшиласинлар, чорвачиликнинг барча соҳаларини ихтисослаштиришни ва ишлаб чиқаришни концентрациялашни, чорвачиликни саноат негизига ўтказишни кучайтириш юзасидан партия белгилаган йўлни амалга ошириш учун курашнинг ҳал қилувчи участкаларида коммунистларнинг авангардлик ролини таъминласинлар.

Оммавий ахборот, пропаганда ва агитациянинг барча воситалари билан, партия-сиёсий маориф ва иқтисодий таълим системаси орқали меҳнаткашларнинг республика қишлоқ хўжалигида рўй бераётган ўзгартишлар моҳиятини чуқур ўрганишлари ташкил этилсин ва қишлоқда партия сиёсатини амалга оширишда уларнинг актив иштирок этишига эришилсин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми ишонч билдирадики, республика партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил Декабрь Пленуми, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг йўл-йўриқларини бажара бориб, беш йилликнинг якунловчи йили топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирадилар, пахтачиликни, чорвачиликни ва республика қишлоқ хўжалигининг барча бошқа тармоқларини юксалтиришда янгидан-янги муваффақиятларга эришадилар.

СССРДА ПАСПОРТ СИСТЕМАСИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети СССРда паспорт системасини янада такомиллаштириш тадбирлари тўғрисидаги масалани кўриб чиқдилар. Қабул этилган қарорларда гражданларнинг ўз ҳуқуқларини юзага чиқаришларига, уларнинг давлат ва жамият олдидаги вазифаларини бажаришга кўмаклашиши, аҳоли ҳаракатини ҳисобга олишни таъминлаши, социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилиши лозим бўлган паспорт системасининг муҳим аҳамияти таъкидлаб ўтилган.

Ҳамма жойда мамлакат аҳолисининг барча категориялари учун паспорт беришнинг ягона тартиби жорий этилади. СССРнинг 16 ёшга етган ҳамма гражданларига паспорт бериш кўзда тутилади.

СССР Министрлар Совети «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи гражданининг паспорти» деб аталадиган паспортнинг янги намунасини тасдиқлади. Паспорт гражданнинг шахсидан ва унинг Совет гражданлигига мансублигидан гувоҳлик берувчи асосий ҳужжатдир. У бутун СССР учун ягона бўлган намуна асосида рус тилида ва тегишли иттифоқдош республиканинг тилида, Автоном республикалар учун эса тегишли Автоном республиканинг тилида ҳам тайёрланади. Паспортнинг янги намунасида гражданин тўғрисида унга ёзиладиган маълумотлар миқдори қисқартирилган. Аҳолига қулай бўлиши учун паспорт муддатсиз берилиб, гражданларнинг 25 ва 45 ёшга етиши билан фотосуратлари янгиланиб туради.

Гражданларга янги паспортлар бериш ва эски нусхадаги паспортларни янгисига алмаштиришни 1976 йилдан 1981 йилгача ўтказиш белгиланди. Алмаштирилгунга қадар илгари берилган паспортлар ўз кучини сақлайди. Шу билан бирга амал қилиш муддати 1975 йил 1 июлдан кейин тугайдиган паспортлар уларнинг амал қилиш муддати расмий равишда узайтирилмай туриб янги нусхадаги паспортга алмаштирилгунча ҳақиқий деб ҳисобланади.

ССР Иттифоқи Министрлар Совети СССРдаги паспорт системаси тўғрисида Низомни тасдиқлади, бу Низомда паспортларни бериш ва улардан фойдаланиш тартиби, шунингдек гражданларни прописка қилиш ва пропискадан чиқариш қоидалари тартибга солинган. Шу билан бирга паспортларни бериш ва алмаштириш учун талаб қилинадиган ҳужжатларнинг миқдорини қисқартириш, гражданларнинг қисқа муддатли командировка ва отпускага бориши вақтида, санаторийларда, дам олиш уйларида бўлиш даврида пропискадан ўтказишни бекор қилиш кўзда тутилган.

СССР ички ишлар министрлигига СССРнинг манфаатдор министрликлари, идоралари ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари иштирокида янги намунадаги паспортларни белгиланган муддатларда беришга доир ишларни ўтказишни таъминлайдиган тадбирларни ишлаб чиқиб, тасдиқлаш топширилди. Иттифоқдош ва Автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига янги намунадаги паспортларни бериш билан боғлиқ бўлган ишларни ташкил этиш ва ўтказишда ички ишлар органларига ёрдам бериш, паспорт хизмати ходимлари томонидан аҳолига яхшироқ хизмат кўрсатиш учун зарур шарт-шароитлар яратилишини таъминлаш тавсия этилди, Биринчи бор паспорт олаётган гражданларга паспорт топшириш, одатда, тантанали вазиятда ўтказилсин.

СССР министрликлари ва идоралари, иттифоқдош ва Автоном республикаларнинг Министрлар Советлари зарур маълумотларни паспорт ёки бошқа ҳужжатларни тақдим этиш йўли билан тасдиқлаш мумкин бўлгани ҳолда, гражданлардан турли-туман справкаларни талаб қилиш ҳодисалари ҳамон учраб турганлигини тугатиш учун қўшимча чораларни кўришлари лозим.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка, область партия комитетлари, иттифоқдош ва Автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, меҳнаткашлар депутатлари ўлка ва область Советларининг ижроия комитетлари, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитетига паспорт системасини такомиллаштириш тадбирлари муносабати билан зарур ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишни ўтказишни таъминлаш топширилди. Паспортларни бериш ва алмаштириш совет кишиларида, айниқса ёшларда совет ватанпарварлиги туйғусини, ўз социалистик Ватани учун ифтихор, юксак онглилик, гражданлик бурчи ва бу бурчни бажариш учун шахсий масъулият туйғусини янада кучлироқ тарбиялашга кўмаклашиши лозим.

„СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ 1973 ЙИЛДА"

«Статистика» нашриёти СССР Марказий статистика бошқармаси тайёрлаган «СССР халқ хўжалиги 1973 йилда» деган навбатдаги йиллик статистика тўпламини нашр этди.

Бу тўпламда 1973 йилда халқ хўжалигининг ривожланишига оид статистик маълумотлар бор; бир қанча кўрсаткичлар юзасидан шу беш йилликнинг уч йилига оид маълумотлар келтирилади, шунингдек 1913 йил, 1940 йил, 1965 йил ва бошқа баъзи йиллар билан таққосланган маълумотлар келтирилади; тўпламда иттифоқдош ва автоном республикалар, автоном областлар ва миллий округларга оид статистик материаллар ҳам берилган.

Тўпламда социалистик мамлакатлар экономикаси ва маданиятининг ривожланишини кўрсатувчи баъзи маълумотлар ҳам бор. Совет Иттифоқи экономикаси ва маданиятини ривожлантиришнинг бир қанча кўрсаткичлари АҚШ ва бошқа капиталистик мамлакатлар билан таққослаб берилган.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИДА

23 декабрь куни Ўзбекистон ССР Олий Совети икки доимий комиссиясининг мажлиси бўлди.

Сув хўжалиги доимий комиссияси мелиорация қурилишининг бориши ва автоном республикада суғориладиган ерларнинг ҳолатини яхшилаш тадбирлари тўғрисида Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг ҳисоботини муҳокама қилди.

Коммунал хўжалик ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш доимий комиссияси Сурхондарё область коммунал хўжалиги ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш юзасидан тўққизинчи беш йиллик топшириқлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масалани кўриб чиқди.

(ЎзТАГ).

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

1974 йил 27 декабрь эрталаб соат 11 да XIV чақириқ меҳнаткашлар депутатлари область Советининг VIII сессияси область партия комитетининг мажлислар залида (Ўзбекистон кўчаси, 9) очилади.

Депутатларни рўйхатга олиш ўша ерда 1974 йил 27 декабрь эрталаб соат 10 дан бошланади.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ

ПЛАКАТЛАР ТИЛИ БИЛАН

Завод партия комитетининг навбатдаги йиғилишида аҳоли турар-жойларида олиб борилаётган оммавий-сиёсий ишларга якун ясалди. Партком аъзолари бир-бир сўзга чиқиб, ўз участкаларида ўтказилган тадбирлар ҳақида ҳисоб бердилар.

Ишнинг бориши дуруст. 14 та агитмайдончанинг ҳаммасида, маҳалла ва кўп қаватли турар-жойларда сиёсий ташкилотчилар таъсири сезила бошлаган эди. Улар завод партия комитети сиёсий маориф кабинети томонидан тузилган ягона план асосида турар-жойларда оммавий-сиёсий ишларни қизитиб юборган эдилар. Партком йиғилишида актив сиёсий ташкилотчилар — механика-йиғув цехи стропалчиси Михаил Иванович Кузнецов, бош технолог бўлими инженери Валентина Петровна Котис ва конструкторлик бюроси бошлиғи Эргаш Аъзамов бажараётган ишлар алоҳида тилга олинди.

Чирчиқликлар Михаил Ивановични яхши танишади. У шаҳар пойдеворига биринчи ғишт қўйганлардан. Завод партия комитети уни Совет кўчасидаги 25 ва 27-уйлар агитмайдончаларига сиёсий ташкилотчи қилиб тасдиқлаганида кекса ишчи ич-ичидан севинди: демак, ҳали одамлар учун яна фойдаси тегар экан.

Партия топшириғи олган кунининг эртасигаёқ Михаил Иванович Совет кўчаси томон йўл олди. Ҳаммаёқни бир-бир синчиклаб кўздан кечириб чиқди. Ишлайман, деган одамга бир дунё юмуш бор. Қурилиш даврида тўпланиб қолган чиқиндилар ҳали ҳам ҳовлиларда уюлиб ётарди. На бир туп дарахт, на бир туп гул ўтказилмаган. Ариқлар яқин орада сув кўрмаган.

Сиёсий ташкилотчи ўша куниёқ беш кишидан иборат уй Советини тузди. Сўнг Совет аъзолари билан биргаликда биринчи навбатда бажарилиши лозим бўлган вазифаларни белгилаб чиқди.

— Уй Совети кишиларни социалистик турмуш ва совет қонунчилиги нормаларига амал қилиш руҳида тарбиялаши керак,— деди Михаил Иванович. — Эртага ҳовлини ободонлаштириш бўйича шанбалик эълон қиламиз. Ким турмушга онгли муносабатда бўлади — мана шунда билинади.

Ишлар юришиб кетди. Чамаси одамлар ҳам шундай бир ташаббускор кишини кутишаётган эканми, бир ёқадан бош чиқариб эрта саҳарлаб ҳовлига тушишди. Кечгача ҳамма тер тўкиб меҳнат қилди. Якшанба куни иш яна давом эттирилди.

Чиннидек қилиб тозаланган ҳовлига тартиб билан гул ва дарахт кўчатлари ўтқазилди. ЖКОдан келган усталар ўриндиқлар, суҳбатхоналар қуришга тутиндилар. Ёшлар бир бўлишиб, ўзлари учун спорт майдончаси бунёд этишди. Совет аъзоси Анна Шкловская болалар билан ҳар куни эрталабки гимнастика машқларини ўтказадиган бўлди.

Сиёсий ташкилотчининг ташаббуси билан биринчи йилнинг ўзидаёқ уйлар атрофига ва ҳовлиларга 200 тупдан ортиқ мевали дарахт кўчатлари ва 700 туп гул ниҳоллари ўтқазилди, ариқларга сув боғлаб келинди. Кейинроқ эса агитмайдончалар қурилиб, электрлаштирилди. Адабиёт, бадиий ҳаваскорлик, турли спорт тўгараклари ташкил қилинди. Ҳозир «Маданий турмуш учун» деворий газетаси мунтазам чиқиб турибди. «Билим» жамияти лекторлари, 9-мактаб ўқитувчилари, шаҳар Совети депутатлари, милиция ходимлари ҳовлиларда тез-тез меҳмон бўлиб, аҳолини қизиқтирган темаларда суҳбат ва лекциялар ўқимоқдалар.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Шу дамларда Совет кўчасидаги бошқа уйларда инженер Валентина Петровна Котис сиёсий ташкилотчи сифатида барчага танилган эди. Унга бириктирилган 8 ва 10-уйларда кўпроқ «Ўзбекхиммаш» заводи ишчилари истиқомат қилишарди. Валентина Петровна 21 йилдан бери улар билан бирга ишлаб қадрдон бўлиб кетган эди. Шу боисдан ҳам уй эгалари билан тезда умумий тил топа олди. Ҳаммалари бир бўлишиб, ҳовлида боғ-роғлар яратишди, спорт майдончалари бунёд этишди.

Орадан кўп ўтмай Валентина Петровна уй Совети аъзоларидан электрик Р. Ўтеповга мактабгача ва мактаб ёшидаги болалар рўйхатини олиб чиқишни топширди. Анчагина бола бор экан. Сиёсий ташкилотчи уларни якшанба куни йиғиб ўн уч кишидан иборат дружина совети тузди. 11-мактаб ўқувчиси Таня Лихопудни болалар ўзларига командир қилиб сайлашди. Янгидан тузилган тўртта сектор маданий-оммавий ишлар, моҳир қўллар, спорт ўйинлари, мактабгача ёшдаги болалар билан шуғуллана бошлади. Ҳовлининг ўзида болалар учун кинофильмлар, қўғирчоқ театрлари қўйиб берилади. Бу тадбирлар болалар тарбиясига ижобий таъсир кўрсатди.

Сиёсий ташкилотчининг ташаббуси билан ҳозир уйларда ойига икки марта суҳбат ва лекциялар уюштирилмоқда. Валентина Петровнанинг ўзи ҳам лекторлик бўйича каттагина тажрибага эга. КПСС ички ва ташқи сиёсати ҳақида, завод ва шаҳар янгиликлари тўғрисида кўплаб суҳбатлар ўтказмоқда.

Коммунист Эргаш Аъзамов зиммасига юклатилган вазифа эса хиёл бошқачароқ эди. У ўзбек, тожик, татар, қозоқ, рус тилларида бемалол суҳбатлар қура олади. Завод партия комитети шуни ҳисобга олиб Эргаш акани «Азотчи» посёлкасига атеист-лектор қилиб тайинлади.

Посёлкада ҳар хил ёшдаги, касбдаги кишилар истиқомат қилади. Улар қалбига йўл топиш учун Эргаш ака тинмай изланаяпти. Атеист лекторнинг омма орасида олиб бораётган тарбиявий ишлари, ўқиган лекциялари, ўтказган суҳбатлари изсиз қолмаяпти. Ҳозир посёлка хонадонларида тўйлар фақат янгича ўтмоқда, ёшлар Совет Армияси сафларига тантана билан кузатиб қўйилмоқда, ота ва оналарнинг табаррук ёши ёр-биродарлар иштирокида нишонланмоқда.

Завод партия комитети сиёсий маориф уйи ва «Машиностроитель» кўпнусхали газетаси партком топшириғи билан сиёсий ташкилотчилик ва лекторлик қилаётган илғор коммунистлар иш тажрибасини махсус плакатда баён этдилар. Актив коммунистлар олиб бораётган ташкилий-тарбиявий ва оммавий-сиёсий ишлар плакатлар тили билан жонли ҳикоя қилиб берилди.

— Кейинги пайтда биз яна бир қатор рангли плакатлар чиқардик,— дейди завод партия комитети сиёсий маориф уйи мудири Феодосия Автономова.— Улардан бирида биринчи механика цехи мастери сиёсий ахборотчи Риад Биктовнинг суҳбат ўтказиш тажрибаси оммалаштирилди. Завод партия комитетининг аъзоси илғор токарь Валентин Мамаевнинг иш тажрибасига бағишлаб чиқарилган махсус плакат ҳам кўпчилик эътиборини қозонди. Пешқадам токарь бир беш йилликда икки беш йиллик планини бажариш юзасидан қимматли ташаббус бошлаган эди. У вақтдан самарали фойдаланиб ва ўз маҳоратини ишга солиб тўққизинчи беш йиллик топшириғини икки ярим йилда адо этиб қўйди. 1975 йилнинг 7 ноябригача эса яна бир беш йиллик вазифасини бажариш учун курашмоқда. Мамаевга издош бўлган ишчилардан 300 киши ҳозир 1976 йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишлаб тайёрланган плакатга юбилей арафасида заводда ўтказилган илмий-амалий конференция материаллари асос қилиб олинди. Ўшанда завод партия комитетининг секретари Н. Шарипов, механика йиғув цехи партия ташкилотининг секретари Н. Рядов, завод директори А. Караваев ва бошқалар сўзга чиқиб, маҳаллий фактлар асосида ярим аср давомида халқимиз эришган муваффақиятларни шарҳлаб берган эдилар. Шу жонли шарҳлар плакатдан ўрин олди ва цехлар бўйлаб қанот ёзди.

Сиёсий маориф кабинети шу кунларда яна бир қатор муҳим темаларда плакатлар тайёрламоқда. Цехларда туғилаётган янгиликлар, илғор ташаббус ва тажрибалар плакатлар тили билан ифодаланиб, коллектив ўртасида кенг оммалаштирилмоқда.

Ж. НОСИРОВ,
«Ўзбекхиммаш» заводи.

ЛЕКТОРЛАР ЎҚУВИ

Октябрь 10 йиллиги номли дам олиш уйида КПСС ва Совет ҳукуматининг ички ҳамда ташқи сиёсати масалалари бўйича сўзловчи лекторларнинг семинари иш бошлади. Семинарни область партия комитетининг секретари А. М. Хўжаев очди, «Партия ва Совет ҳукуматининг ташқи сиёсатини пропаганда қилишнинг айрим актуал масалалари тўғрисида» доклад қилди.

Тингловчилар «Ҳозирги босқичда совет-америка муносабатлари», «Халқаро аҳвол тўғрисида» «Халқаро коммунистик ҳаракат бирлигини ва жипслигини мустаҳкамлаш юзасидан КПСС ва бошқа қардош партияларнинг фаолияти», «Жаҳон социалистик системасини янада мустаҳкамлаш ҳамда социалистик мамлакатлар иқтисодий интеграциясини ривожлантиришнинг актуал проблемалари», «Хитой раҳбарларининг фаолияти—халқаро ҳаётдаги хавфли ностабилликнинг манбаи», «Ривожланган социалистик жамиятнинг тарихий ўрни ва асосий белгилари», «Ҳозирги вақтда империализмнинг СССРга қарши идеологик курашининг хусусиятлари» мавзуларида лекциялар эшитадилар Бу лекцияларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг лекторлари Г. Н. Скопцов, Ш. Ғ. Яхёев, Туркистон Ҳарбий Округи пропаганда бўлими ва сиёсий бошқармасининг бошлиғи Н. С. Злобин, сиёсий бошқарма лекторлари В. А. Глебский, Ф. И. Саютин, Низомий номидаги педагогика институтининг доценти Г. А. Шистер ўқийдилар. Семинар қатнашчилари тажриба алмашадилар.

ҚИШЛОВ—КООПЕРАТОРЛАР ЭЪТИБОРИДА

Партиямиз XXIV съезди қарорларини амалга ошираётган Оҳангарон райони меҳнаткашлари бу йил қишлоқ хўжалик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда яхши кўрсаткичларга эришдилар, Айниқса, асосий тармоқ ҳисобланган чорвачиликни ривожлантиришга алоҳида аҳамият берилди. Чорвадорлар учун катта қулайликлар яратилди. Уларнинг анчагина қисми янги турар-жойларга эга бўлдилар. Олис яйловларда жойлашган чўпонларнинг турмуш шароитини яхшилаш борасида ғамхўрлик кўрсатилди. Ана шундай муҳим режаларни амалга оширишда қишлоқ кооператорлари ҳам муносиб ҳисса қўшдилар.

Матлубот жамияти чорвадорларга хизмат кўрсатишни конкрет тадбирлар асосида олиб бормоқда. Йил давомида иккита автолавка мунтазам ишлаб турди. Ҳар кварталда социалистик мусобақада ғолиб чиққан чўпонларга, ферма хизматчиларига камёб товарлардан тайёрланган совғалар топширилди.

Районимиз кооператорлари чорвадорлар ҳаётида энг масъулиятли давр ҳисобланган қишлов компаниясига алоҳида тайёргарлик кўрдилар. Мавсум бошлангунга қадар ҳар бир совхоз маъмурияти билан суҳбатда бўлиб, керакли товарлар бўйича заявкалар қабул қилинди. Чорвадорлар иссиқ кийимлар, пойафзал, махсус плашчлар билан ўз вақтида таъминланди. Чорва қишлатиладиган отарларга кўмир етказиб берилди. Ҳозирги пайтда автолавкалар график асосида ферма ва қишлов жойларига бориб, савдо хизмати кўрсатмоқда.

Қишлоқ аҳолиси орасида савдонинг ранг-баранг формаларидан фойдаланилаётир. Дам олиш кунлари ярмаркалар уюштирилмоқда. Бу ойлик ва квартал планларини мунтазам бажариш имконини беряпти. Районимиз кооператорлари йиллик товар обороти планини 10 декабрга қадар 100,4 процент қилиб адо этдилар. Пландан ташқари 30 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Савдонинг илғор методларини жорий қилиш, ёш кадрларни тарбиялаш ишларига Л. Давлатова, И. Ашуров, Ф. Раҳмонов, Э. Шек, М. Мухина, Ж. Файзуллаев, О. Комилов сингари ветеран ва илғор савдо ходимлари яқиндан ёрдам беришмоқда,

Район матлубот жамияти савдо объектларининг ҳар томонлама қулай, шинам бўлиши борасида ҳам кўпгина ишларни амалга оширди. Бу йил қатор магазинлар реконструкция қилинди, бўрдоқичилик базаси кустида янги кушхона фойдаланишга топширилди. «Октябрь» совхози меҳнаткашлари эса янги қурилган «Чинор» магазини хизматидан баҳраманд бўлмоқдалар.

Районда келгуси йили савдо тармоқларини янада кенгайтириш кўзда тутиляпти. Бир неча магазин ва лотоклар ишга тушириладн. Қишлоқ кооператорлари бундан буён ҳам прогрессив методлар асосида аҳолига хизмат кўрсатишни тобора яхшилаш режаларини амалга ошираверадилар.

А. ЙЎЛДОШЕВ,
Оҳангарон район матлубот жамияти правлениесининг раиси.

Зарофат Комилова Тошкентдаги абразив буюмлари комбинатининг энг моҳир токарларидан бири. КПСС аъзоси, мураббий З. Комилова ҳозирги кунларда бир неча ёшга устозлик қилиш билан бирга ўнинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

М. Нуриддинов фотолари.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИ

«ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ»

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг назарий-сиёсий журнали «Ўзбекистон коммунисти»нинг декабрь ойи сони босмадан чиқди. Журнал КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикасининг 50 йиллиги муносабати билан Қорақалпоғистон область партия комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советига йўллаган табриги ҳамда Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикасини Октябрь Революцияси ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги Фармон билан очилади.

Журналда берилган материалларнинг катта қисми Қорақалпоғистоннинг 50 йиллигига бағишланган. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовнинг Қорақалпоғистонда бўлиб ўтган тантаналарда сўзлаган нутқи, Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон область комитетининг биринчи секретари К. Камоловнинг доклади журнал саҳифаларида алоҳида кўзга ташланади.

Журналнинг бошқа бўлимларидан чиққан мақолаларда республика сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётидаги муҳим ўзгаришлар қаламга олинган. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маданият бўлимининг инструктори Х. Эштўхтаров «Қишлоқ меҳнаткашларини маънавий юксалтиришда муҳим восита» сарлавҳали мақоласида қишлоқларда рўй бераётган социал ўзгаришлар ва уларнинг тарбиявий аҳамияти тўғрисида фикр юритилган.

Партия ўқуви системаси пропагандистлари ва тингловчиларига ёрдам тариқасида бу гал «Экономика ва ишлаб чиқаришни бошқариш асослари» курси бўйича методик маслаҳатлар эълон қилинган. Бу маслаҳатлар иқтисодий билим асосларини ўрганишда тингловчиларга катта ёрдам беради.

Журналнинг «Халқаро тема-да», «Танқид ва библиография» рубрикалари остида чиққан материаллар ҳам ўқувчилар диққатини ўзига тортади.

АҲОЛИ ЭҲТИЁЖИ УЧУН

Бу трестга қарашли корхоналар коллективлари зиммасига масъулиятли, айни вақтда жуда шарафли вазифалар юклатилди. Улар республикамиз сабзавоткорлари етиштирган маҳсулотларни қайта ишлаб, консервалар тайёрлашади. Бу билан мамлакатимиз меҳнаткашларининг турли-туман озиқ-овқатларга бўлган эҳтиёжларини қондиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Консервачилар, айниқса, тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилида қувончли ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Ўзбекистон консерва тресті бошқарувчиси ўртоқ А. ҚОСИМХЎЖАЕВ мухбиримиз билан суҳбатда бу соҳа меҳнаткашлари юбилей йили муқобил плани ва зиммага олган социалистик мажбуриятларини қандай бажараётганликлари ҳақида қуйидагиларни гапириб берди.

Корхоналаримиз коллективлари совет кишиларининг турли-туман озиқ-овқат маҳсулотларига нисбатан муттасил ошиб бораётган талаб ва эҳтиёжларини қондиришга озми-кўпми муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Давлат планлари ва социалистик мажбуриятларни бекаму-кўст бажариш, айниқса маҳсулот сифатини яхшилаш учун барча коллективларда социалистик мусобақа авж олаяпти. Тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи тўртинчи йилида консервачиларимиз қўлга киритаётган ютуқлар анча салмоқли бўлмоқда. Маҳсулот реализация қилиш давлат йиллик плани 23 октябрдаёқ тўла бажарилди. Шу давр мобайнида 435 миллион шартли банка мева ва сабзавот консервалари аҳолига етказиб берилди.

Ишчи-хизматчиларимиз энди йиллик пландагидан ташқари маҳсулот реализация қилиш ва уни муқобил планга қўшимча равишда ишлаб чиқариш юзасидан социалистик мажбуриятларни қайта кўриб чиқдилар. Йил бошида 30,8 миллион шартли банка консерва ишлаб чиқаришга қарор қилинган эди. Консервачиларимиз ўз имкониятларини ҳисобга олиб, улар миқдорини 43 миллион донага етказишга ваъда бердилар. Бу, йил давомида 478 миллион шартли банка консерва ишлаб чиқариш ва маҳсулот тайёрлашни кўпайтириш юзасидан 1975 йилга планлаштирилган даражага етиш имконини яратади.

Белгиловчи йилнинг ўтган ўн ойи мобайнида консерва саноати корхоналари 66 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот реализация қилдилар. Бу планда назарда тутилганидан 5 миллион сўмликдан кўпдир. Республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари оғир сув танқислиги шароитларида мева ва сабзавотдан мўл ҳосил етиштирганлари натижасида бунга эришилди. Трестимиз сабзавот тайёрлаш ва уни қайта ишлаш йиллик планини 4 октябрдаёқ бажаришга муваффақ бўлди. Жаъми 274. 1 минг тонна сабзавот маҳсулотлари тайёрладик.

Ютуқларга эришишнинг иккинчи омили корхоналарда амалга оширилган қатор ташкилий-техникавий тадбирлар бўлди. Бу тадбирлар консервачилар иш фаолияти кўрсаткичларининг ҳар томонлама яхшиланишига салмоқли таъсир кўрсатди. Шуни айтиш кифояки, консерва заводларида ҳар йили қўшимча 61,5 миллион шартли банка мева-сабзавот консерваси ишлаб чиқариш имконини берадиган янги қувватлар фойдаланишга топширилди. Тошкент ва Ғазалкент консерва заводларида фойдаланишга топширилган унумли асбоб-ускуналар томат пастаси ишлаб чиқаришни 44 миллион шартли банка кўпайтириш имконини беради. Янгийўл консерва заводида эса ҳар йили шартли 3 миллион банка мева шарбати ишлаб чиқарувчи ускуна ишга туширилди. Халқобод аграр-саноат бирлашмасида эса бу йил ишга туширилган янги қувватлар консервалар тайёрлашни шартли 2 миллион банка кўпайтира олади. Республикамизнинг бошқа аксарият консерва заводларида ҳам шунга ўхшаш ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилди.

Жойларда колхоз, совхозлар ва аҳоли томонидан етиштирилган сабзавот-мева ҳосилини ўз вақтида қабул қилиб олишни таъминлашга қаратилган анчагина ишлар қилинди. Консерва заводларининг хомашё зоналарида ўнлаб мавсумий тайёрлов пунктлари ташкил этилди. Юк ортиш-тушириш ишларини механизациялашга алоҳида аҳамият берилди. Помидорни даладан тўғри заводга етказиб бериш усули кенг қўлланилди. Бунинг учун ҳар бири уч тонна ҳажмли 435 та контейнер ва бир миллион дона узоқ муддат давомида фойдаланиладиган хомашё яшиклари тайёрланди.

Консервачиларимиз маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш қатори унинг сифатини яхшилашга ҳам муттасил эътибор беришяпти. Шу мақсадда технология жараёнлари такомиллаштириляпти. Илғор иш усуллари қўлланилмоқда, янги-янги асбоб-ускуналар жорий қилиняпти. Ҳозирги вақтда 18 та маҳсулот тури Давлат сифат белгиси билан чиқарилмоқда. Бу соҳада Ғазалкент консерва заводи коллективи дуруст ютуқларга эришмоқда. Шунинг учун ҳам ҳозир корхонада тайёрланаётган томат пастаси, гилос компоти ва томат шарбати Сифат белгиси олишга муяссар бўлди. Коллектив бундай маҳсулотлардан бирнеча миллион банкасини ишлаб чиқарди ва савдо шохобчаларига етказиб берди. Самарқанддаги «Ўроқ ва болға», Шаҳрисабздаги консерва лари ишлаб чиқараётган қатор заводлари коллективлари ҳам ўз маҳсулот турларига Давлат сифат белгиси берилишига муяссар бўлдилар.

«Узконсервтрест»га қарашли саноат корхоналарида меҳнат унумдорлиги, мавжуд қувватлардан фойдаланиш коэффициенти ҳам тинмай ошиб бормоқда. Янги техникани жорий қилиш, меҳнатни илмий асосда уюштириш ва ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш туфайли меҳнат унумдорлиги белгиланганидан 6,8 процент ортиқ бўлди. Технология асбоб-ускуналарини ўз вақтида ва сифатли капитал ремонтдан чиқариш ҳамда корхоналарни мева, сабзавотни тайёрлаш мавсумига пухта ҳозирлаш мавжуд қувватлардан фойдаланишни анча яхшилади. Ҳозир унинг коэффициенти 77 процентни ташкил этмоқда. Бундан икки йил илгари фақатгина 67,3 процент эди.

Республикамиз консервачилари бу ютуқларни янада мустаҳкамлаб зиммага олинган қўшимча социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш учун ҳормай-толмай меҳнат қиладилар.

БУХГАЛТЕРИЯ ИШИНИ ЮРИТИШДА ЯНГИ УСУЛ

Партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини интенсив ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш тўғрисида қилаётган катта ғамхўрлиги туфайли колхоз ва совхозлар экономикаси ривожланиб бораётир.

Хўжаликлар экономикасининг мустаҳкамланиш ҳисоб-китоб ишларини тўғри ва прогрессив методлар асосида ташкил этишни тақозо қилади, чунки, кейинги вақтда ҳамма қишлоқ хўжалик артелларида ички хўжалик ҳисоби жорий қилиниб, барча маҳсулотлар таннархи бўлим, бригада ва ҳатто звенолар бўйича алоҳида-алоҳида чиқариладиган бўлгандан кейин бухгалтерия ходимларининг иши кўпайиб қолди.

Хўжалик фаолияти бухгалтерия ҳисоби маълумотлари асосида ҳар ой ва кварталда мунтазам таҳлил қилиниши, ишлаб чиқаришдаги ички резервлар аниқланиб, ишлаб чиқаришга йўналтирилиши зарур. Бизда фойдаланилаётган ҳисоб юргизиш усули «мемориально-операция» системаси ўз даврида ижобий роль ўйнади. Лекин бу усул ҳозирги давр талабини тўлиқ қондира олмайди, чунки биз қўллаётган бухгалтерия ҳисоби ишлаб чиқариш жараёнидан 15 кун — 1 ой ўтгандан кейингина якунланади. Масалан, ҳужжатларга проводка тузиш, ташкилотлар, маҳсулот, мулк турлари, шахслар бўйича бухгалтерия дафтарлари очиш, проводкаларни дафтарларга қайд қилиш, жамлаш, оборот ведомостлари тузиш ва унга дафтардан разноска қилиш, жамлаш, ҳамда бош журнал билан таққослаш кабилар бухгалтерия ходимларининг кўп вақтини олади.

Бухгалтерия учетини юритишда ортиқча ишлар кўплиги сабабли бош бухгалтер, бош экономист, ёрдамчи бухгалтер ва ёрдамчи экономистлар кўпроқ идорада банд бўлиб қоладилар. Шу сабабли хўжалик фаолиятининг айрим соҳалари бўйича таҳлил натижалари хўжалик раҳбарларига кечиктирилиб берилгани сабабли аниқланган камчиликларни бартараф этиш учун ўз вақтида чора кўрилмайди.

Юқорида баён этилган аҳволни ҳисобга олиб, **бухгалтериянн прогрессив журнал-ордер формасига ўтишга қарор қилдик.**

Албатта, бу янги прогрессив усулга ўтишда дастлаб анча қийинчиликлар бўлди. Бутун бухгалтерия ходимлари доимо турли қўлланмаларни ўқиб-ўрганиб бордилар. Кимда қандай янги фикр туғилса, дарҳол ҳамма ходимлар ўртасида муҳокама қилинди, фойдалилари амалга оширилди.

Бундан ташқари, биз булгалтерия ҳисобининг журнал-ордер формасига аввалроқ ўтган хўжаликлар тажрибаларини ўргандик. Тошкент область қишлоқ хўжалик бошқармаси йўлланмаси билан колхозимиздан уч киши Краснодар ўлкасининг Кавказ районига бориб, иш тажрибалари билан танишиб қайтди.

Бу районда 1963 йилдан бошлаб бухгалтерия учетини юритишда журнал-ордер усулига ўтилган экан. Биринчи йили 13 та колхоз, ҳозир эса райондаги 15 та колхоз, 10 та совхознинг ҳаммаси шу усулда ишлашга тўлиқ ўтган. Кавказ районидаги «Путь к коммунизму» ва Калинин номли колхозларда ҳисоб яхши йўлга қўйилган. Натижада колхознинг ишлаб чиқариш фаолиятини ўз вақтида таҳлил қилиш имкони туғилган. Краснодар ўлкасида бўлган давримизда, Краснодар ўлка қишлоқ хўжалик бошқармасининг бош бухгалтери Василий Иванович Калинин, Краснодар ўлка, Кавказ район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи Валентин Иванович Лисун, Кавказ район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бош бухгалтери Владимир Иванович Велосухин, бошқарма план бўлимининг бошлиғи Александр Парфильевич Шелудянов ҳамда райондаги «Путь к коммунизму», Калинин номли колхоз раҳбарлари қимматли вақтларини аямасдан ўз тажрибаларини қунт билан ўргатишди.

Бухгалтерия ҳисобининг журнал-ордер формасига ўтилганда учет ишларининг ҳажми анча камаяди, яъни ҳужжатларга проводка бериш, ташкилотлар, маҳсулот ва мулк турлари, шахслар бўйича бухгалтерия дафтарларига разноска қилиш, жамлаш, оборот ведомостлари тузиш ва унга дафтардан кўчириш, жамлаш юритилмайди.

Биз фақат № 46 ва № 33 дан бошқа ҳамма счётлар бўйича бухгалтерия дафтарлари ва оборот ведомостлари очганимиз йўқ. Бригада бошлиқлари, ферма мудирларининг табель акт ва бошқа формалар билан қилинган сарфларини алоҳида-алоҳида қилиб бухгалтерияга ташлаб кетиши бекор қилинди. Бунинг ўрнига хўжалик ҳисоби бўлинмалари раҳбарлари ой сайин сарфларни элементлари бўйича чиқариш ва материал ҳисобатини тузиб ва уни тегишли раҳбарлардан тасдиқлатиб йил бошидан ўсиб бораётган якун билан топширади. Айниқса, товар материаллари учетини сальдовой усул билан юритиш бухгалтерия учетини жуда тезлаштиради. Мулк, моддий қиймат ва маҳсулотларни турлар бўйича қолдиғи ҳамма ҳисобдор шахслар бўйича керакли вақтда аниқ бўлади. Натижада йилнинг охирида ўтказиладиган инвентаризацияни кечиктирмай, ўз вақтида ўтказишга имконият туғилади.

Қайси счётлар қайси журнал-ордер ва қайси ведомостларда олиб боришини англаш учун қуйидаги икки мисолни кўрсатиш кифоя.

Юқоридаги тадбирларни журнал-ордер формасини қўллаганимиздан кейин ҳар ойда баланс чиқариб борилмоқда. Бош дафтарда счётларни дебит томони ёзилиб, кредит томонига фақат расшифровка ёзилади. Бухгалтерия учетини журнал-ордер формасини 15-журнал-ордерда юритдик. Журнал-ордер № 1 да фақат счёт № 50 — касса муомалалари юритилди, кундалик касса кирим ва чиқим ҳужжатларни кассир кундалик отчет қилиб колхоз бухгалтериясига топширади. Шу куни ведомость 1-а га разноска қилиниб кассани кундалик қолдиғи касса дафтари билан солиштирилиб борилади. Журнал № 1 да ой бошига ва ой охирига қолдиқ кўрсатилади. Ой мобайнида ведомост № 1 жамланиб бош дафтарга дебит оборотлари ёзилади. Бошқа журнал-ордер формалари ҳам шу тарзда ишланиб борилади.

Журнал-ордер № 4 да асосан № 90, 92 бош счётлар юритилиб 2-журнал-ордердаги муомилалар бажарилади. Журнал-ордер № 5 да колхозчиларга иш ҳақи тўлаш расчетлари юритилади. Счет № 70 илгариги бухгалтерия ҳисоботини мемориално-ордер формаси юритилганда бухгалтерия дафтарида шахслар очилиб, дафтарларга колхозчиларни топган ҳақи, олган пул ва бошқа қийматликлар разноска қилиниб, жамланиб оборот ведомостларига кўчирилиб, сальдо чиқарилгандан сўнг ҳар бир колхозчининг ҳақдор ёки қарздор эканлиги аниқ бўлади. Унгача ҳеч ким ё қарздор, ё ҳақдор эканлигини билмай юришарди.

Бухгалтерия учетини янги формаси юритилганда ҳар қайси бригада, ферма ва бошқаларга ҳар ойда ведомост тузилиб бу ведомостда топган иш ҳақи (йил бошидан ҳисобланиб борадиган якун билан) ой давомида олган аванслари, жорий ойда қўлига чиқадиган ҳақ ва ойни охирига чиққан якуни аниқ бўлади. Колхозчилар ҳар ойда ҳақини ведомостга имзо чекиб олганда, йилни бошидан қанча ҳақдор ёки қарздор эканини билиб боради. Ушбу ведомостлар асосида йиғма отчет (форма № 21) тузилиб чиқарилиб борилади. Йиғма отчетда колхозчиларга ҳисобланган ҳақ турлари бўйича колхозчиларнинг кассадан олган пули, иссиқ овқат учун ва ойнинг ёки йилнинг охирида колхозчиларни қанча ҳақдор ёки қанча қарздорлиги аниқ бўлади.

Шундай қилиб илгари ведомость тузиб, дафтарларга шахсларга разноска қилиб, оборот ведомостлар тузиб қолдиқлар чиқазиш ўрнига, фақатгина расчёт-тўлов ведомости тузилади, холос. Бу билан колхозчиларнинг ҳисобини тўғри ва аниқ юритилишига эришилади ҳамда йилни охирида ўзаро ҳисобни текширишликка ҳеч қандай эҳтиёж қолмайди. Бу эса ўз навбатида меҳнат интизомини мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Бухгалтерия ҳисобининг янги формасига мувофиқ ҳамма бригада бошлиқларига, тракторчиларга, бош инженерга қилинадиган сарф-харажатлар учун лимит берилади. Иш ҳақи, эҳтиёт қисмлар, ҳар хил зарур материаллар, ўғит олиш лимитда кўрсатилади. Бўладиган сарф-харажатлар лимитда белгиланганидан ошмаслиги шарт. Агар харажат лимитда белгиланганидан кам бўлса, тежамкорлик билан иш юритилган бўлса, иқтисод қилиб қолинган маблағнинг 50 проценти бригада аъзоларига, тракторчиларга берилади. Сарф-харажат кўпайиб кетса, сабабсиз қилинган ортиқча сарфни маълум миқдори иш ҳақидан чегириб қолинади.

Колхозимизда илгари техника ремонти учун бир йилда 50—60 минг сўм сарф қилинарди. Сарф-харажатга запас қисмларга лимит белгилаб қўйилгандан кейин техника ремонти учун қилинаётган харажат 30—32 минг сўмдан ошмаяпти. Иккинчи сўз билан айтганда бригада бошлиқлари, тракторчилар, барча моддий жавобгар кишилар тежамкорлик билан иш олиб борадиган, ортиқча харажатларга йўл қўймайдиган бўлиб қолдилар. Шу мисолнинг ўзидан ҳам бухгалтериядаги янги усулнинг қанчалик катта аҳамиятга эга эканлигини билиб олса бўлади.

Қ. ЙЎЛДОШЕВ,
Пискент районидаги Тельман номли колхознинг бош бухгалтери.

А. ТОЖИМУРОДОВ,
бош экономист.

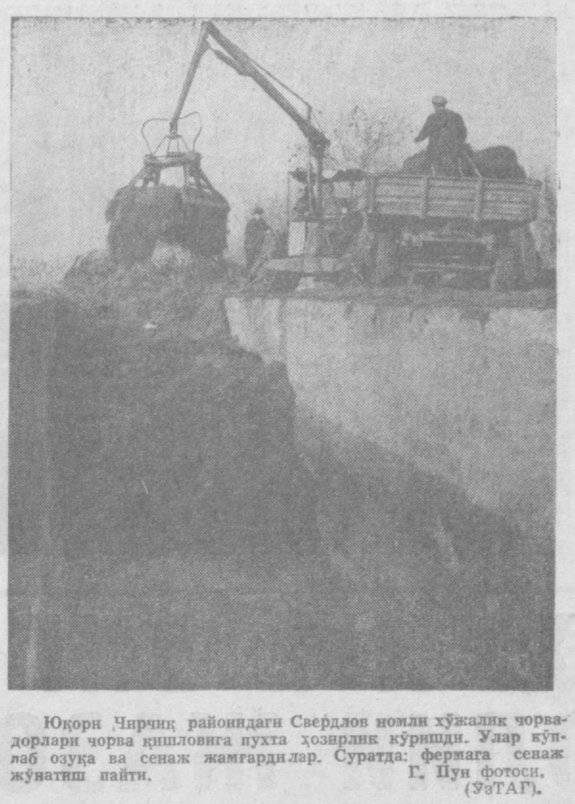

Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли хўжалик чорвадорлари чорва қишловига пухта ҳозирлик кўришди. Улар кўплаб озуқа ва сенаж жамғардилар. Суратда: фермага сенаж жўнатиш пайти.
Г. Пун фотоси, (ЎзТАГ).

ЧОРВАДОРЛАРГА МУКОФОТ

Қуйи Чирчиқ районида Свердлов номли колхоз сут-товар фермаси илғор саналади. Аҳил коллектив шу кунгача давлатга 79 тонна ўрнига 87 тонна гўшт, 760 тонна сут, 44 минг дона тухум етказиб берди.

Яқинда район газетасида ферма комсомол-ёшларининг райондаги барча ёш чорвадорларга қарата мурожаати эълон қилинди. Фермада 40 дан зиёд киши меҳнат қилса, шулардан ярми комсомол-ёшлардир. Ў. Айдарова, Х. Тожиева, С. Туробова, Г. Эрқуловалар ҳар бош сигирдан планда белгиланганидан бир неча юз литр кўп сут соғиб олдилар. Ўрозгул Айдарова ўзига бириктилган 20 бош сигирнинг ҳар биридан йил охиригача 4000 литрдан сут соғиб олиш ниятида. Яқинда унинг ҳаётида муҳим воқеа юз берди. У Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва ЎзЛКСМ Марказий Комитетининг **Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.**

Фермада Уста сут соғувчилар ҳар доим ёшларга ўз тажрибаларини ўргатадилар. Коммунист сут соғувчилардан Цой Агофя, Ш. Нуғмоновалар ёшлар билан кўп йиллик тажрибаларини ўртоқлашадилар.

Кишиларни моддий ва маънавий рағбатлантириш ҳам яхши йўлга қўйилган. Ой охирида илғорлар қимматбаҳо совға ва пул билан мукофотланади. Яқинда ем-хашак бригадаси бошлиғи Қ. Жумагулов, ферма бошланғич комсомол ташкилоти секретари М. Ҳамидовлар меҳнатда намуна кўрсатганликлари учун «Жигули» автомашинаси билан тақдирландилар.

Фермада шу кунгача қорамол сони 1100, сигирлар сони 330, чўчқалар сони 750 бошга етказилди. Ферма коллективи йилни шундай якунламоқда.

Х. ОЛЛОНАЗАРОВ.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

НАТИЖАЛАР ИЖОБИЙ

ЖЕНЕВА, 29 декабрь. ТАСС мухбири П. Егоров хабар қилади.

Янги йил байрами ва қилинган иш тўғрисида делегациялар ўз ҳукуматларига маълумот бериши зарурлиги муносабати билан Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг иккинчи босқичида шу йилнинг 23 декабридан 1975 йил 17 январигача танаффус эълон қилинди.

Шу танаффусгача кенгаш салмоқли ижобий натижаларга эришди. Кенгашнинг Европа хавфсизлиги туб масалаларини ва кенгашда қатнашувчи давлатлар ўзаро муносабатларида амал қилишлари лозим бўлган принципларни ўз ичига олган асосий сиёсий ҳужжати лойиҳасини тайёрлашда олға силжишга эришилмоқда, Хельсинки тавсияларида белгиланган ўн принципдан еттитаси: суверен тенглик, суверенитетга хос бўлган ҳуқуқларни ҳурматлаш тўғрисидаги; куч қўлланмаслик ёки куч қўлланиш билан дўқ қилмаслик тўғрисидаги; чегараларнинг дахлсизлиги тўғрисидаги; давлатларнинг территориал бутунлиги тўғрисидаги низоларни тинч бартараф этиш тўғрисидаги; ички ишларга аралашмаслик тўғрисидаги; инсон ҳуқуқларини ва асосий эркинликларни ҳурмат қилиш тўғрисидаги принципларнинг текстлари дастлабки тарзда рўйхатга олинди.

Халқларнинг тенг ҳуқуқлилиги ва ўз тақдирини ўзи тасарруф этиш ҳуқуқи тўғрисидаги саккизинчи принцип гарчи истисносиз ҳамма делегациялар томонидан қабул этилмаган бўлсада, ҳар ҳолда бу принципнинг таърифи тузиб қўйилди. Давлатлар ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги ва халқаро ҳуқуқ юзасидан олинган мажбуриятларни ҳалол бажариш тўғрисидаги тўққизинчи ва ўнинчи принципларнинг текстларини ишлаб чиқишга киришилди.

Кенгаш кун тартибининг экономика, фан ва техника ҳамда атроф муҳит соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги иккинчи моддаси текстлари устидаги иш ниҳоясига етай деб қолди. Якунловчи ҳужжатнинг атроф муҳитни муҳофаза қилишга таллуқли бўлими ишлаб чиқилди.

Савдо-сотиқ алоқаларига, иқтисодий информацияга, стандартлаш, арбитраж соҳасидаги ҳамкорликка тааллуқли келишувларга эришилди ва бу нарса кенгаш ҳужжатларида акс эттирилди. Саноат ва фан-техника, халқаро туризм ва транспорт соҳасидаги текстларнинг таърифини тузиш тугалланмоқда.

Кун тартибининг тўртинчи моддаси — Умумевропа кенгашида қатнашган давлатлар шу кенгаш тамом бўлгандан кейин унинг мақсадлари ва қарорларини келажакда амалга ошириш учун қандай тадбирларни кўришлари тўғрисидаги ҳужжатни ишлаб чиқиш давом этмоқда.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ВАРШАВА. Польша «Лёт» ҳаво алоқаси жамияти йиллик планни бажарди, бу жамият йил охиригача қадар топшириқни 5 процент ошириб адо этади. «Лёт» жамиятининг самолётлари бу йил мамлакат авиация линияларида 484 минг пассажир ва халқаро маршрутларда 626 минг пассажир ташийди.

БРАТИСЛАВА. Марказий Словакиядаги Томашовицада сопол қувурлар ишлаб чиқарадиган завод синаб кўриш учун фойдаланишга топширилди.

Бу Словакияда шу турдаги биринчи корхона бўлиб, у ўзининг техникавий жиҳозланиши жиҳатидан ЧССРда энг замонавий корхона ҳисобланади.

Завод йилига 45 минг тонна сопол буюмлари ишлаб чиқарадиган бўлади. Маҳсулотнинг учдан бир қисми даставвал социалистик мамлакатларга экспорт қилинади.

ДУБЛИН, Ҳозирги вақтдаги кризис Ирландиягагина тааллуқли бўлиб қолмасдан, бу кризис бутун ғарб оламига тааллуқли, унинг ижтимоий системасига тааллуқли кризисдир.

Ирландия тред-юнионлари конгрессининг раиси Э. Барр Ирландия тред-юнионларининг иш ҳақи масалаларига бағишланган махсус конференциясида сўзга чиқиб шундай деди.

Э. Барр яна бундай деб таъкидлади: Ирландия меҳнаткашлар оммасининг ҳаётий манфаатларини ҳимоя қилиш учун социалистик мамлакатлар билан савдо-сотиқни ривожлантириш, ишлаб чиқаришнинг жамоат секторини мустаҳкамлаш ва мамлакатдаги барча фойдали қазилмалар устидан давлатнинг тўла назоратини ўрнатиш зарур.

ЛОНДОН. Шимолий Ирландияда гражданлар ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи уюшма Англия армияси томонидан Ольстер шаҳарларининг ишчилар яшайдиган маҳаллаларида ўрнатилган террор ва зўравонлик режимига қарши кескин норозилик билдирди.

Дамашқ энг қадимий шаҳарлардан бири ҳисобланади. Бугунги Дамашқ йирик савдо ва саноат марказидир. Шаҳарнинг эски қисмидаги қадимий бинолар ўтмиш архитектурасидан ёдгорлик бўлиб қолган. Шаҳарнинг шимол, ғарб ва жанубида эса янги массивлар қад кўтармоқда. Суратда: шаҳар маркази — Маржи майдони.
В. Густяков фотоси, ТАСС фотохроникаси.

СОВЕТ ЁШЛАРИНИНГ ТУҲФАСИ

ЖАЗОИР, 23 декабрь, (ТАСС). Бу ерда умумафрика ёшлар ҳаракати бош секретарига совет ёшларининг туҳфасини топширишга бағишланган маросим бўлди. Умумафрика ёшлар ҳаракатининг бош секретари Сисоко Секу совғани қабул қила туриб, Африка ёшларининг империализм, мустамлакачилик ва ирқий камситишга қарши олиб бораётган курашига доимо мадад ва ёрдам бераётганликлари учун совет ёшларига, Ленин комсомолига миннатдорчилик изҳор қилди. Умумафрика ёшлар ҳаракати билан Ленин комсомолини боғлаб турган дўстлик ва жанговар қардошлик алоқалари бундан буён ҳам мустаҳкамланаверади ва ривожланаверади, деди у.

БЕРЛИНДА МУЗОКАРАЛАР

БЕРЛИН, 23 декабрь. (ТАСС). Бу ерда Совет Иттифоқи билан Германия Демократик республикаси план ва ташқи савдо органлари раҳбарлари ўртасида, ГДР давлат план комиссиясининг раиси Г. Шюрер билан СССР Госплани раиси Н. К. Байбаков ўртасида, шунингдек ҳар иккала мамлакатнинг ташқи савдо министрлари Х. Зелле билан Н. С. Патоличев ўртасида олиб борилаётган музокаралар давом эттирилди. Музокараларда ГДР билан СССР ўртасидаги муносабатларнинг муҳим масалалари бўйича Германия бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Хонеккер билан Н. К. Байбаков ўртасида бўлиб ўтган суҳбатга мувофиқ ГДР билан СССР ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни кенгайтиришнинг бундан буёнги имкониятлари, жумладан 1975 йилда ўзаро товар обороти тўғрисидаги ҳамда 1976—1980 йиллардаги даврга мўлжалланган перспектив планларни координациялаш ҳақидаги масалалар қараб чиқилди. Музокаралар дўстона, самимий вазиятда ўтди.

ПЕКИН ЯНА ДАЪВО ҚИЛМОҚДА

КУАЛА-ЛУМПУР, 23 декабрь. (ТАСС). Хитой раҳбарлари бу сафар Малайзияга нисбатан территория даъво қилиб чиқдилар. «Стар» газетасининг ёзишича, яқинда Пекинда эълон қилинган «Хитой—географик очерклар» тўпламида Малайзиянинг Сенгму ороли ва унга туташ майда ороллар «Хитойнинг энг жанубий нуқтаси» деб аталган.

Бу орол жанубий Хитой денгизида Малайзиянинг Саравак штати соҳилидан 20 миля масофада жойлашган. Малайзия чегара соқчилари ва балиқчилари бу оролда тўхтаб, хордиқ чиқариб турадилар. Малайзия территориясига қилинган даъво, деб уқтиради «Стар» газетаси, шу йил июнь ойида Пекинда чиқарилган «ХХРнинг қайта кўриб чиқилган харитаси»да ҳам таъкидланган,

Газета пировардида бундай деб ёзади: Пекиннинг ҳужжатларда қайд этилган территория даъволари Малайзия ҳукуматини жуда ташвишга солмоқда.

ОНАЛАРГА ИМТИЁЗЛАР

Ҳурматли редакция. Биз партия ва ҳукуматимиз кўп болали оналарга кўрсатаётган ғамхўрлигидан, уларга яратиб берилаётган имкониятлардан беҳад миннатдормиз. Яқинда матбуотда кам иш ҳақи оладиган оилаларнинг болаларига нафақа ҳақида яна бир қарор эълон қилинди.

Биз ана шу нафақани олиш учун ҳужжатларни расмийлаштиришда қийналяпмиз. Бир неча ташкилотларга мурожаат қилиш керак экан. Газетангиз орқали нафақа олишнинг йўл-йўриқларини, қайси ташкилот ёки муассасаларга учрашишимиз лозимлигини тушунтириб берсангиз.

Ҳурмат билан М. СОДИҚОВА, Х. АБДУЛЛАЕВА, О. ҲАФИЗОВА, кўп болали оналар.

Махсус мухбиримиз Ш. Умурзоқов Октябрь район социал таъминот бўлимининг мудири, социал таъминот аълочиси ўртоқ Қ. Ашуровга мурожаат қилиб, бир неча саволларга жавоб беришни илтимос қилди.

— Қўзи Ўсарович, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг болалик оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш ҳақидаги қарорни шарҳлаб берсангиз?

— КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети КПСС XXIV съезди Директиваларини, «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги давлат беш йиллик плани тўғрисида» СССР қонунини бажариш юзасидан ҳамда ёш авлодни тарбиялаш учун шароит яратиш, болалик оилаларга моддий ёрдамни кучайтириш, совет халқи турмуш даражасини ошириш мақсадида кам иш ҳақи оладиган оилаларнинг болаларига нафақа тўлаш юзасидан тегишли тадбирларни ишлаб чиқди ва тасдиқлади.

Маълумки, бу қарорда оиланинг ҳар бир аъзоси ҳисобига бир ойлик жами ўртача даромади 50 сўмдан ошмаган оилаларга ҳар бир бола учун саккиз ёшга етгунича 12 сўм миқдорида нафақа тўлаш кўзда тутилган. Ҳозирда районимизда нафақа олувчиларнинг ҳужжатларини расмийлаштириш учун махсус штаб тузилган. Улар нафақа олувчилар ўртасида тушунтириш ишлари олиб боришмоқда, Нафақани жорий этиш ҳақида қарор эълон қилинганига ҳали унча кўп вақт бўлгани йўқ. Ана шу ўтган қисқа вақтда фақат бизнинг район социал таъминот бўлимимизга 1300 га яқин оила нафақа олиш ҳақида мурожаат қилди. Ана шуларнинг 1250 га яқини ҳозирда янги қарор асосида нафақа олмоқда.

— Қўзи Ўсарович қайси ташкилотлардан справка ёки бошқа ҳужжатлар олиш керак? Ўртача даромад ҳисобланганда нималар назарда тутилади?

— Турар-жойидан оила аъзолари ҳақида справка, болалар гувоҳномасининг нусхаси, БТИ (техника инвентаризация бюроси)дан справка олиниши лозим. Нафақа олиш чоғида яъни оиланинг умумий даромадини ҳисоблаш пайтида иш ҳақи, мукофот, колхоз, жамоат хўжалигида ишлаганлик учун олинадиган ҳақ, пенсия, нафақа, стипендия ва бошқа пул даромадлари, шунингдек шахсий томорқадан олинган даромадлари ҳам ҳисобга олинади. Болалар учун нафақа оналарга ишлаётган ёки ўқиётган жойидан, агарда она ишламаётган ёки ўқимаётган бўлса эрнинг ишлаётган, хизмат қилаётган ёки ўқиётган жойидан белгиланади ва тўланади.

— Қўзи Ўсарович, кам иш ҳақи оладиган оилаларнинг болаларига нафақа тўлашда СССР Олий Совети Президиумининг кўп болали ва ёлғиз оналарга белгиланган нафақалари ўз кучида қоладими? Аниқроқ қилиб айтганда болалик оилалар икки томонлама нафақа оладиларми?

— Кам иш ҳақи оладиган оилаларнинг болаларига тайинланган 12 сўм миқдордаги нафақа кўп болали оналарга бериладиган нафақага алоқаси йўқ. Айтайлик, кўп болали қаҳрамон она М. Содиқова СССР Олий Совети Президиумининг 1944 йил 8 июлдаги Фармонига биноан давлатдан ҳар ойда 15 сўмдан нафақа оларди. Ҳозир эса ана шу 15 сўмлик ёрдам ёнига тўрт фарзанди саккиз ёшга етмаганлиги сабабли ҳар ойда 48 сўмдан қўшимча нафақа олади. Янги қарор коммунизм қурувчиси бўлган ёш авлодни тарбиялаш учун шароит яратишда, болалик оилаларга моддий ёрдам кўрсатишда, совет халқи турмуш даражасини янада оширишда партия ва ҳукуматимиз кўраётган беқиёс ғамхўрлигининг яна бир рамзидир,

Шаҳарда янги қарор асосида нафақа тўлаш ишларини расмийлаштириш ва бу борада тушунтириш ишлари олиб бориш мақсадида социал-таъминот ва молия ходимларидан иборат махсус комиссия тузилган. Улар жойларда семинарлар ўтказмоқдалар, аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари олиб боришмоқда. Шунингдек, Октябрь райони қатори Чилонзор, Собир Раҳимов, Киров ва бошқа районларда ҳам янги қарор асосида нафақа тўлашни расмийлаштириш ишлари уюшқоқлик билан ўтказилмоқда.

ПАРҲЕЗ ТАОМ УСТАСИ

Киров район ошхоналар трестига қарашли 1-ошхона парҳез таом истеъмолчилари билан гавжум. Овқатланиш заллари кенг, озода. Таомларни тайёрлаш-технологияси замонавий жиҳозлар асосига қурилган.

Врач Мира Хасидовская ўз вазифасига сидқидилдан ёндошиб, овқатлар рационини тузишда омилкорлик билан иш олиб бормоқда. У йигирма йилдан бери бу соҳада хизмат қилиб келади.

Ошхонада сабзавот ва мевалардан турли овқатлар тайёрлашга алоҳида эътибор берилаяпти. Янги сабзавот ва мевалар шартномага кўра Орджоникидзе районидаги Ленин номли колхоздан келтирилади.

Ошхона коллективи ойлик ва квартал планларини ошириб ўринлатяпти, мукофотлар оляпти. Яқинда эса кўчма Қизил байроқ билан тақдирланди.

Я. МОРДУХАЕВ.

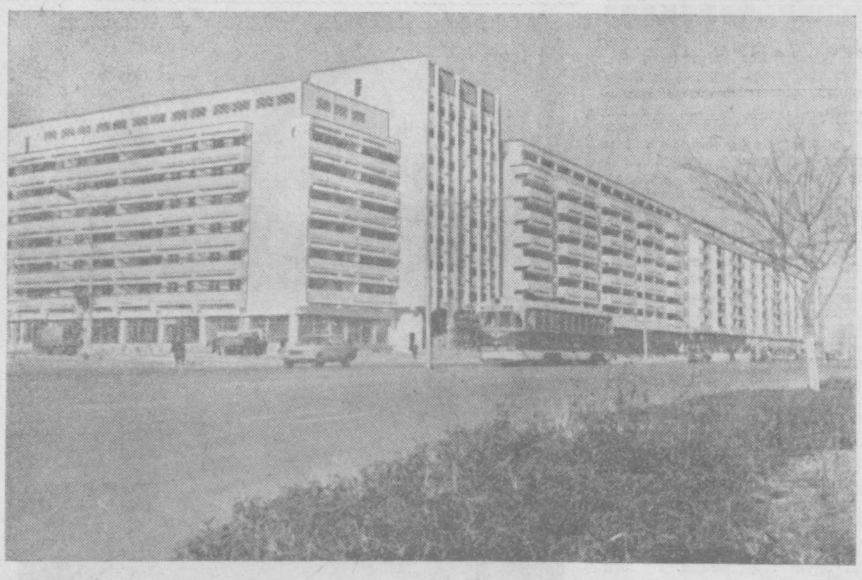

Бугунги Тошкент. В. И. Ленин номли проспектда яна бир кўп қаватли бино фойдаланишга топширилди. Бу иншоотнинг пастки қаватларида савдо ва маиший хизмат бўлимлари жойлашган. Суратда: турар-жой биносининг умумий кўриниши.

Р. Шамсутдинов фотоси, (ЎзТАГ).

ҲУКМ: ЭНГ ОЛИЙ ЖАЗО

Шу йил 3—13 декабрь кунлари давомида Ғазалкент шаҳрида Бўстонлиқ район халқ суди залида область судининг жиноий ишларни кўрувчи сайёр ҳайъати область судининг раиси М. Махсумов, халқ маслаҳатчилари О. В. Кузнецова, И. Шамсиев, район прокурори, давлат қораловчиси Р. Қурбонов ва адвокат С. Абдурасуловлар иштирокида қотил Ўктам Ортиқалиевнинг ишини кўриб чиқди.

Суд вақтида саксон бир киши гувоҳлик берди. Уларнинг ҳаммаси Ў. Ортиқалиев ниҳоятда оғир жиноят қилганлигини далил исботлар билан кўрсатиб бердилар.

Қотил Ўктам Ортиқалиев қилмишларига тўла иқрор бўлди. Суд уни энг олий жазо — отишга ҳукм қилди. Залда ўтирганлар суд ҳукмини қониқиш билан кутиб олдилар.

* * *

РЕДАКЦИЯДАН. Қотил устидан ҳаққоний ҳукм чиқарилди. Аммо жиноят олдини олиш, қотилни қуролсизлантириш, кишилар ҳаётини сақлаб қолиш мумкин эди. Аввало, шуни айтиш керакки, Ў. Ортиқалиев илгари ҳам жиноий ишлар қилиб келган, лекин, ҳамма вақт «сувдан қуруқ» чиққан. Уни Тожикистон ССР Марказий район партия комитети ёмон хулқ-атвори учун 1972 йилда партиядан учирган. Чунки, у хотин устига хотин олган, болаларни тирик етим қолдириб, алимент тўлашдан қочиб юрган.

Ишлаб турган жойидан, оиласидан қувилган, ҳалол меҳнат қилиш ўрнига одамларни алдаб, тилёғламалик билан шуғулланиб, кун кечиришга ўрганиб қолган Ортиқалиев «Қотил» сарлавҳали мақолаларда айтилганидек, ўзи туғилиб ўсган Бурчмулла қишлоғига қайтиб келади. Ишга жойлашиб олгач, аввалига «энди ҳаётни бошқатдан «бошламоқчиман» деб ўзини «яхши» қилиб кўрсатмоқчи бўлади.

Қишлоқдаги мактабда ишлаб турган баъзи аёлларга муҳаббат изҳор қилиб, «мен сен билан абадий яшайман» дейди, аммо уч-турт аёл томонидан қатъий рад этилади. У ниҳоят Ҳалима Мўминовага кўнгил қўйганлигини билдиради. Аммо, Ҳалима ҳам, унинг ота-оналари ҳам бунга рози бўлмайдилар. Кунлардан бир кун Ўктам Ҳалиманинг дипломини кўриб бермоқчи бўлиб олади-да, кейин унга қайтармайди. Орадан бир неча кун ўтиб кетганига қарамай дипломини ололмаган Ҳалима уни қайтариб беришни қатъий сўрайди. Шунда у «дипломинг уйимда, борсанг бераман», дейди. Ҳалима унинг уйига боради. Ичкарига кирганда эшикни қулфлаб «Менга турмушга чиқасан», дейди. Йўқ деса, пичоқ ўқталиш билан қўрқитади. Хуллас, Ҳалима Мўминова унга турмушга чиқишга розилик беради. Барибир турмушлари тотув бўлмайди. Ёз кунларининг бирида у ўринсиз рашк қилиб, Ҳалимани дарёга ташлаб юбормоқчи бўлганида Ҳалима кишилар ёрдамида қутулиб қолади ва район милициясига ариза билан мурожаат қилади.

Афсуски, район милициясининг айрим ходимлари содир бўлиши мумкин бўлган жиноятга юзаки қарайдилар. Ортиқалиевни чақириб, икки кун қамаб қўядилар ва дўқ-пўписа қилиб чиқариб юборадилар.

Ҳамма иш шундан кейин бошланади. Ҳеч қандай жазо олмаган, «кўнгли бўш» кишилар томонидан эркинликка чиқариб юборилган Ортиқалиев хоҳлаган ишини қилиб юраверади. У чойхонада ошхўрлик қилади, маст бўлгунча ичади, кайф орасида «Фалончини отаман, пистончини болта билан чопаман», деб дағдаға қилади. Бу гапни маълумки, чойхонада ўтирганлар ҳам, мактабда бирга ишлаган айрим кишилар ҳам эшитган. Қишлоқ Совети мажлисида унинг бу каби хатти-ҳаракатлари муҳокама қилинган. Лекин, тегишли жазо берилмаган.

Биз кўп газетхонлардан, «Бир киши каттагина қишлоқда шунчалик оғир жиноят қилган экан, унинг йўлини тўсадиган, қўлини қайириб, одобини бериб қўядиган азамат топилмабди-да», деган таъналарни эшитяпмиз. Ҳақиқатан ҳам масаланинг бу томонига чуқурроқ қарайдиган бўлинса, бир кишига шунча одамнинг кучи етмагандай бўлиб туюлади. Ахир, қишлоқда халқ дружиначилари, тоғни урса талқон қиладиган норғил йигитлар кўп-ку! Бунинг устига партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари бор. Ортиқалиев ишлаб турган мактаб коллективи унинг кимлигини, Ҳалимани бўғиб, «Дарёга ташлаб юбораман» деганда ҳам билмаганмикан?! Билган. Лекин масалага юзаки қаралган. Унинг Тожикистонда қандай жиноятлар қилиб, буёқларга кўчиб келиб қолганлиги сабаблари билан ҳеч ким чинакамига шуғулланмаган. Қишлоқ Советида ҳам, мактаб коллективи ўртасида бўлиб ўтган муҳокамаларда ҳам юзаки қаралган.

Бурчмулла қишлоғида бўлган бу мудҳиш воқеа партия, комсомол, касаба союз ташкилотлари раҳбарларидан кишилар тарбиясига жиддий эътибор беришни, улар ўртасида таълим-тарбия ишларини янада яхшилашни, коллектив кучи нималарга қодир эканлигини амалда кўрсатишни талаб этади.

Бўстонлиқ район партия, совет ташкилотлари, суд, прокуратура, ва милиция органлари Бурчмулладаги воқеани тўла таҳлил қиладилар, бундан кейин хунук ҳодисаларнинг рўй беришига йўл қўймаслик тадбирларини белгилайдилар, деб ишонамиз.

ЯНГИ ЙИЛ ЭЛЧИСИ

Ҳар йили декабрь ойи ўрталарида шаҳримизнинг энг гавжум ерларида Қорбобо, Қорқизларнинг расмлари тасвирланган павильонлар пайдо бўлиб қолади. «Узглавтара» бошқармасига қарашли бу павильонлар кичкинтойларга қувонч улашади — улар арча билан савдо қилади.

Бу йил ҳам хиёбонлар, майдонлар, колхоз бозорлари ва бошқа гавжум жойларда кўплаб шундай павильонлар ўрнатилди. Шаҳарда ҳаммаси бўлиб 58 арча сотадиган пункт очилди.

Ҳозир узоқ Шимол ўрмонларидан кўплаб гўзал, мангу яшил шохлар ортилган поезд составлари шаҳримиз темир йўл станцияларига келиб турипти.

— Янги йил тараддудини ёздаёқ бошлаб юборган эдик, — деди «Узглавтара» бошқармаси бошлиғи А. Абдурасулов. — Йилдан-йилга арчага бўлган талаб ўсмоқда. Шунинг учун июль ойида жойлар билан 250 минг дона ўрмон маликаси келтиришга келишиб олинган эди. Янги йил элчилари ортилган вагонлар шаҳримизга етиб келди.

Бундан ташқари Горький областидан ҳам 90 мингта арча келтирилди. Бу арчалар хонадонлар, мактаб ва саройларда янги йил либосига бурканиб, кичкинтойлар завқига-завқ қўшаяпти, янги йилдан дарак бераяпти.

А. АБДУЛЛАЕВ.

РЕЙХСТАГНИНГ СЎНГГИ СОАТЛАРИ

Кантария бўлса Егоров билан бирга байроқни ўралган ҳолда олиб ўтишга қарор беришди. Улар солдатлар билан бирга югуриб, улар орасида кўринмай кетишди. Соат 14 дан 25 минут ўтганда Сьянов ротаси ниҳоят рейхстагнинг асосий дарвозасидан ичкари кирди. Биринчи қаватда жанг бошланди.

У ерда байроқдорларни биринчи батальон командирининг сиёсий бўлим бўйича ўринбосари Алексей Берест кутиб турарди. Бу кучли, мард, қўрқмас одамни яхши биламан. Мольтке кўпригини жанг билан олаётганимизда у немислар билан олишиб, улардан бирини елкасидан шундай ошириб юбордики, у нафас олишга ҳам улгуролмай қолди. Худди ўша Берест қўл пулемётлари билан қуролланган йигитлари билан байроқларни ҳимоя қилишга киришди. Улар иккинчи қаватга ёриб кириб, деразадан байроқни кўтаришди. Бизникилар иккинчи қаватга чиқишганини шуйда билдик.

Шу вақтда ҳузуримга икки немис генералини олиб киришди. Уларнинг ҳар иккиси ҳам кекса, ёшлари олтмишдан ошган эди. Улар қадимги рицарлар одати бўйича тиз чўкиб, ўнг қўлларини кўкракларига қўйдилар.

— Туринг ўрнингиздан, — ўзимни тутиб туролмай уларга бақирдим. Атрофда жанг борарди, такаллуфга ҳожат қолмаганди. Шу икки генералдан ҳали жуда кўп фашистлар, фашист бўлганда ҳам энг сараланганлари, ертўлаларда яшириниб туришганини билдик.

— Агар асир тушмасангиз, барибир йўқотамиз уларни, — дедим мен.

Ичкарига жуда тезлик билан ёриб кирдик. Биринчи ва иккинчи қаватнинг ўртасида Вильгельмнинг мармардан ишланган каттакон ҳайкали турарди. Жангчи Ваганов худди шу жойда яраланди. Аммо у яраланган жойи билан ҳайкалга суяниб, то бизникилар ёрдамга келгунга қадар немисларга граната отиб турди.

Шу пайтда рейхстагнинг турли жойларида хилма-хил шакл ва катталикдаги Қизил байроқлар ярқираб кўриниб кетди. Бу байроқларни младший сержант П. П. Щербина, лейтенант Р. Кошкарбоев, оддий солдат Г. П. Булатов, младший сержант М. Еремин ва бошқа жангчилар ўрнатишганди.

Иккинчи қаватни хира-шира қоронғи тушганида эгалладик. Шу орада Егоров билан Кантария рейхстаг томига чиқиб олишга улгуришган эди. Аввал улар байроқни бир группа ҳайкаллар устига ўрнатишмоқчи бўлишган. Аммо, кейинчалик ҳаммаёқдан кўриниб турсин учун рейстаг гумбазининг нақ устига ўрнатишга қарор қилишган. Улар темир панжаралардан юриб ўтиб, бинонинг энг юқори нуқтасига байроқни мустаҳкам ўрнатдилар. Беихтиёр соатга қарадим. Соат 21 дан 50 минут ўтган эди.

Уруш тамом бўлишига чиндан ҳам оз вақт қолган эди.

(Боши газетанинг 24 декабрь сонида).

1945 йилнинг 30 апрель куни фашист босқинчиларининг раҳбарлари сўнгги бор зиёфат қилишди.

Гитлерчилар учун аҳвол тузатиб бўлмас даражада ёмонлашди. 30 апрель куни Гитлер ўзини ўзи ўлдирди. У янги ҳукуматнинг состави ҳақида васиятнома қолдирган эди. Ҳукумат канцлери қилиб гроссадмирал Дёниц тайинланган эди.

1 май куни соат 3 да немисларнинг қуруқликдаги қўшинлари штабининг бошлиғи пиёда қўшинлари генерали Кребс Қизил Армия қўмондонлиги билан келишиб қўйилганига мувофиқ, 8-гвардиячи армия чегарасида фронт линиясидан ўтди ва... генерал-полковник В. И. Чуйков томонидан қабул қилинди. Тез орада қўмондонлик пунктига 1-Белоруссия фронти қўмондонининг ўринбосари армия генерали В. Д. Соколовский келди. У генерал-полковник В. И. Чуйков билан биргаликда совет қўмондонлиги номидан Кребс билан музокаралар олиб борди. Кребс топширган ҳамда Геббельс ва Борман имзо чеккан ҳужжатда Гитлер ўзини ўзи ўлдирилганлиги ҳамда янги ҳукумат тузилганлиги ҳақида расман эълон қилинган эди. Музокаралар вақтида Кребсга шундай баёнот қилинди: немис-фашист қўшинлари барча иттифоқчиларга сўзсиз капитуляция бўлганлигидагина ҳарбий ҳаракатларни тўхтатиш имкони туғилади.

...Шундан сўнг генерал Кребс Геббельсга доклад қилиш учун жўнаб кетди. 1 май куни соат 18 да Геббельс ва Борман, биз сўзсиз капитуляция тўғрисидаги талабларни рад этамиз, деб жавоб қилдилар» **(Совет Иттифоқининг Улуғ Ватан уруши тарихи. 1941—1945 йиллар, 5 жилд, 286-бет. Москва, Воениздат, 1963 йил).**

Жанглар яна қизиб кетди. Капитан Неустроев ва Давидов бошлиқ қисмларнинг солдатлари рейхстагда жанг қилишарди. Фашистлар кучли ўт очиш билан ҳужум қилиб келаётган бўлинмаларимизнинг йўлини тўсиб қўйдилар.

— Қуролларни ташланг! Биз кўпчиликмиз! — деди шунда юқоридан туриб немислардан бири.

— Мен Берлинга таслим бўлиш учун келмаганман — дарҳол жавоб қилади каскасини ўқ тешиб ўтган жангчимиз.

1 майдан 2 майга ўтар кечаси ва бутун оқшом давомида қаттиқ олишув давом этди. Гитлерчилар фаустпатронлар билан рейхстагнинг бизникилар турган пастки қаватларини ёндирдилар. Жангчиларимиз нафаслари тутунга тўлса ҳам жангни давом эттиришди. Тўхтовсиз гранаталар отилар, зулматни ўқларнинг ярқироқ нурлари тешиб ўтарди. Бўёқ ва лак мой берилган залларнинг устки қисми худди ўқ-доридай қизиб ёнмоқда эди. Фашистлар ертўладан туриб қарши ҳужумга ўтмоқчи бўлишди, аммо бизникилар тезликда уларни ертўлага қайтишга мажбур этишди.

Қақшатғич жанг ниҳоясига етгандек кўринарди. Пулеметлар, автоматларнинг стволлари шу қадар қизиб кетган эдики, уларга қўл тегизиб бўлмасди. Ёнгин ҳам чидаб бўлмас даражада авжида эди. Жангчиларимиз ҳар бир метр жойни душмандан халос қилиб, зиналар, йўлаклар, залларни эгаллаб боришарди. Яна бир мушкуллик шунда эдики, гитлерчилар бинонинг айланма йўлларини жуда яхши билишар ва қоронғиликда тез-тез чекка-чеккадан ҳужумга етиб туришарди.

Ана шундай мураккаб вазиятда жангни бошқариб турган офицерларимиз шахсий жасоратгина эмас, ҳарбий айёрлик, топқирликни ҳам ишга солиб ҳаракат қилишарди. Старший лейтенант Гусев бош залнинг шимолий қисмидан душман орқасига ўтиб олиш учун Сьянов ва унинг солдатларига зинага олиб чиқадиган ойна орқали юқорига ўтишни буюрди. Жангчиларимиз ана шу дадил ниятни амалга ошириб, тўсатдан фашистлар устига ёпирилишди. Гитлерчилар русларни бу томондан кутишмаган эди. Улар дуч келган жойга яширинишга мажбур бўлдилар.

Худди шу вақтда капитан Ярунов ротасининг жангчилари уларга қараб ўт очишди. Немисларнинг бир қисми балконда жойлашиб олган эди, улар ҳам бутунлай тор-мор қилинди. Жангчиларимиз бир минут ҳам отишмани тўхтатмай, ўт-олов ва тутун ичидан бинонинг жанубий қисмига ёриб киришди ва шарқий чиқиш жойларидан душманни улоқтириб ташлашди.

Рейхстаг остоналарида юзлаб душман снарядлари портларди. Мольтке кўприги, Моабит ичкарисига қараб бетўхтов снаряд отиларди. Бизнинг артиллериямиз бунга қарши уч баравар кўп куч билан жавоб берар эди.

Ҳаммамиз рейхстаг сўнгги соатларини бошидан кечираётганини яхши ҳис қилардик.

КЕЙИНЧАЛИК биз худди шу вақтда империя канцеляриясида фашист раҳбарлари «Нима қилиш керак?» деган савол устида бош қотирганликларини билиб олдик. Геббельс хонасида кенгаш кетидан кенгаш чақириларди. Борман, Кребс ва фашистик Берлиннинг сўнгги коменданти Вейдлинг «Сўзсиз капитуляцияни қабул қилиш керакми ёки русларни алдашга уриниб кўриш керакми?», деган мушкуллик устида бир-бирлари билан баҳслашишарди.

— Фюрер бизга охиригача жанг қилишни буюрган, кимки қизиллар томонига ўтгудек бўлса, орқасидан ўқ отишни буюрган, — ҳадеб такрорларди Геббельс.

Борман у билан бир фикрда эди. Кребс эса индамай турарди. Фақат Вейдлинг Берлин сувсиз, чироқсиз, радиостанциясиз қолганлигини эслатиб, қарши жавоб берарди. У айниқса руслар Унтер-ден-Линден районида охирги марта зарба бериш учун беш юздан ортиқ тўпни жамлаб қўйганликларини алоҳида таъкидларди.

2 май куни кечаси бизнинг радистимиз Берлин гарнизони тор-мор бўлганлиги ҳақидаги эълоннинг очиқ текстини эшитди. Берлин коменданти ва икки бошқа генерал ҳам тор-мор бўлишди. Вейдлинг эскириб кетган кулранг шим ва узун пайпоқ кийиб олган эди. Ифлос ва эски кители худди кийим осқичда тургандай елкасида силкинарди. Йиллар ва воқеалар шунчалик эзиб юборган бу генерал биринчи жаҳон урушида «Цеппелин» дирежаблини бошқарган эди. Польшада у полк командири бўлди. Францияда эса корпус артиллериясининг бошлиғи даражасига кўтарилди. У Москвага қилинган ҳужумда қатнашди, у ердан чекинди. Курск дугасидаги жангларда иштирок қилди, сўнг эса Бобруйск остонасида армиясини ташлаб қочиб кетди. Гитлер уни отиб ташлашига оз қолди. Лекин, у буйруғини ўзгартириб, Вейдлингни ўз пойтахтининг сўнгги коменданти қилиб тайинлади...

Худди шу вақтда биз рейхстаг ертўлаларидан сўнгги гитлерчиларни қувиб чиқарардик. Бранденбург дарвозаси олдида эса артиллерия штабининг бошлиғи Александр Петрович Дерягин ўз конвойи ва таржимони билан асирларни қабул қилиб оларди. Дивизиямиз участкасида ҳаммаси бўлиб 26 минг немис солдат ва офицери асир тушди. Берлин гарнизонидан эса жаъми 134 минг гитлерчи асир олинди.

Лекин, биз гитлерчи раҳбарларининг кўпчилиги бурчак-бурчакларда яшириниб олиб, қасосдан қутулишга уринишаётганини яхши билардик. Уларни топиш керак эди. Бизнинг корпусимизда подполковник Иван Исаевич Клименко худди шу иш билан шуғулланди. У асирларни ўзи сўроқ қилар, яшириниб олган фашистларни излашни ташкил қилар эди. У асирлардан энг биринчи жиноятчининг охирги дақиқалари қандай кечганлигини ҳам билиб олди. Гитлер ўзини ва хотини Ева Браунни ўлдирган эди. Полициячи Гарри Мернерхаузен жумладан шундай ҳикоя қилган: Гитлернинг соқчилари эсэсчилар Гюнш-е ва Ланге фюрер ва Ева Брауннинг жасадларини аввалига ёқишган, кейин кўмишга уриниб кўришган.

РЕЙХСТАГ таслим бўлди. Берлин тор-мор қилинди.

Бир неча кундан сўнг фельдмаршал Кейтель тарихий ҳужжатга имзо чекди. Бу ҳужжат шу сўзлар билан бошланган: «Биз, қуйида имзо чеккан кишилар, Германия олий қўмондонлиги номидан иш кўриб, қуруқликда, денгизда ва ҳаводаги барча бизнинг қуролли кучларимиз сўзсиз капитуляция қилинганига қўшиламиз...».

Тинчлик кунлари ана шундай бошланди.

И. СУЛТОНОВ таржимаси.

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 30 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Редактор **А. ИСМОИЛОВ.**

Янги йилга арчамизни безаймиз. И. Портнов фотоэтюди.

Ахборот спорт

ЧЕМПИОНАТ ТУГАДИ

СССР 42-шахмат чемпионатининг олий лига турнири ниҳоясига етди. Иттифоқимизнинг донгдор шахматчилари бир неча ҳафта давомида Ленинградда СССР чемпиони номини олиш учун ўзаро беллашдилар. Мусобақаларда 15 имкониятдан 9,5 тадан очко тўплаган Александр Белявский ва Михаил Таль чемпионатнинг олтин медаллари билан мукофотландилар. Р. Ваганян ва Л. Полугаевский эса 9 тадан очко тўплаб, бронза медали билан тақдирландилар ҳамда учинчи-тўртинчи ўринларни бўлашиб олдилар.

Михаил Таль 21 ёшда биринчи марта СССР чемпиони бўлган эди. Ўшандан бери бу юксак унвонга беш марта сазовор бўлди. Ёш шахматчи Александр Белявский ҳам 21 ёшида чемпионатнинг олтин медали билан мукофотланди. У чемпионатни бир текисда ўтказиб, сўнгги тургача ғолибликни қўлда сақлаб турди. Охирги учрашувда Михаил Тални ҳам мағлубиятга учратди. Ёш шахматчилар жаҳон чемпионатининг ғолиби, СССР чемпиони А. Белявский энди юксак шахмат унвони — гроссмейстер номига ҳам сазовор бўлди.

„БИНОКОР“ ОЛҒА ИНТИЛМОҚДА

Сафардан қайтган «Бинокор» командаси хоккейчилари ўз майдонларида Верхняя Салданинг «Старт» командасини қабул қилдилар. Биринчи учрашув тошкентлик хоккейчиларнинг тўла устунлиги билан ўтди ва улар 5:2 ҳисобида ғолиб чиқдилар.

Ҳозир «Бинокор» командаси тўплаган очколар 28 тага етди. У турнирда ҳамон пешқадамлик қилиб келмоқда. Кеча ҳар иккала команда такрорий равишда яна учрашдилар.

ТЕЗКОРЛИК ВА ЭПЧИЛЛИК КЎРИГИ

Мотокросс спортига бўлган қизиқиш ёшлар ўртасида тобора кучайиб бормоқда. Ҳозир ўқув юртлари ва ДОСААФнинг спорт-техника клубларида кўплаб йигит-қизлар мотоцикл пойгаси бўйича ўтказилаётган мусобақаларда актив қатнашмоқдалар.

Яқинда Чирчиқ шаҳрида ўтказилган мотокросс мусобақасида ўқув ташкилотлари ва ДОСААФ клубларининг 12 та командаси область биринчилиги учун курашди. Тезкорлик ва эпчиллик намуналарини кўрсатган 3-автокомбинат спорт-техника клуби командаси мусобақа ғолиби деб топилди. Чирчиқ электрохимия комбинати спорт-техника клуби командаси эса иккинчи ўринни эгаллади.

Реклама ва эълонлар

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.35 — ТОШКЕНТ. 18.45 — Қўғирчоқ фильм. 19.05 — Миллионлар ленинча университети. 19.20 — Нафосат оламида. 20.00 — **«Ахборот».** 20.15 — **Куйла, Санобар** (фильм-концерт). 20.45 — **«Ахборот».** 21.05 — Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари ҳикоя қиладилар. 21.20 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Матонатли кишилар** (бадиий фильмнинг 2-серияси). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.35 — МОСКВА. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Топишмоқлар ва жавоблар. 19.30 — Халқ ижоди. 20.15 — Телефильм. 20.55 — **Денгиз дарвозалари** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 22.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади — (Тошкент). 22.30 — Ёзувчи Алексей Толстой ижодидан саҳифалар. 23.30 — «Гайя» ансамбли куйлайди. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатуви. 20.20 — Белгиловчи йил вахтасида. 21.00 — Тошкент янгиликлари. 21.15 — Телефильм.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25|XII да **Чио-чио-сан.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25|XIIда **Қароқчилар** (билетлар сотилган).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 25|XIIда **Ҳижрон,** 26|XIIда **Хотинимнинг эри.**

Кино

Сайха (12.00, 13.00, 16.00, 17.00, 20.00), **Гапираваришсин** (11.00, 15.00, 19.00, 21.00): — **«Қозоғистон».**

Шимол рапсодияси (11.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.40, 19.00), **Анупама** (14.00, 17.15, 20.00,), **Чекист ҳақида қисса** (10.20, 21.00): — **«ДРУЖБА».**

Ҳаводаги саргузаштлар — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Иссиқ кўлнинг лолалари (10.00), **Музика садолари** (кундуз ва кечқурун): — «ЧАЙКА».

Қайтиш йўқ — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Чин сўз — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Прерия; Онтарио бўйидаги саргузаштлар — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Нодирабегим — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Италияликларнинг Россиядаги ғалати саргузаштлари — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

НАВОИЙ НОМИДАГИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА
28 ДЕКАБРЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА
ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

У. МУСАЕВ

„МАНГУЛИК“

Икки парда, беш кўринишли опера.
ЭГАМ РАҲИМ либреттоси.
Дирижёр — Т. ТУЛАГАНОВ.
Саҳналаштирувчи — Молдавия ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Г. ГЕЛОВАНИ.
Рассом — Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби — Т. ШОРАҲИМОВ.
Балетмейстер — СССР халқ артисти, СССР давлат мукофотининг лауреати — Г. ИЗМАЙЛОВА.
Хормейстер — С. ШОДМОНОВ.
Режиссёр ассистенти — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист — А. АЗИМОВ.
БИЛЕТЛАР СОТИЛМОҚДА.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА
28, 29 ДЕКАБРЬ СОАТ 17.00 ДА
СССР биринчилиги учун «А» классининг
«СПУТНИК» (Нижний Тагил) — «БИНОКОР» (Тошкент)
КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА
ХОККЕЙ
БИЛЕТЛАР СОТИЛМОҚДА.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Р—03013. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64634 А—2703.